

WESTERN ROMAN

LASO

cijena 150d broj 669

DOLINA BIKOVA

G. F. Kvalde:

DOLINA BIKOVA

Glavni i odgovorni urednik
MILIVOJ PAŠIČEK

Izdavač: SOUR »Vjesnik« (predsjednik Poslovnog odbora **Vjekoslav Koprivnjak**)
– RO Novinsko-izdavačka djelatnost, n. sol. o. – OOUR Informativno-revijalna izdanja, n. sub. o. (v. d. direktora **Božidar Radman**).

Tisak: RO Štamparska djelatnost SOUR »Vjesnik«, n. sol. o. – OOUR Novinska rotacija n. sub. o., OOUR TM n. sub. o. i OOUR Tisak revijalnih izdanja, n. sub. o.

Predsjedavajući Savjeta redakcije »Romani i stripovi«: **dr Ivan Krtalić**

Uredivački kolegij: **Ivica Bartolić** (graf. ur.), **Berislav Grabušnik** (graf. ur.), **Marija Jurela** (biblioteke »Super strip« i »Trag«), **Pavle Lugarić** (zamjenik gl. i odg. ur.), **Milivoj Pašiček**, **Ana Župan** (ljubavni roman).

Redakcija: **Sonja Dunduš** (daktilograf), **Ana Hrastović** (novinar), **Zdenka Jočić-Beck** (redaktor), **Pero Kvesić** (novinar), **Igor Mandić** (novinar), **Branka Ožegić** (teh. sur.), **Hrvoje Prčić** (novinar).

Tajništvo: **Sanja Popović** (tajnik), **Biserka Pupavac** (pomoćnik gl. urednika za ekonomske poslove).

Adresa redakcije, izdavača i tiskare: 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4, tel. (041) 515-555 i 519-555. Telex 21 121 YU VSK.

LASO 669

G. F. UVALDE: **DOLINA BIKOVA**

Naslov originala: **TAL DER TOROS**

Recenzija: **Neda Omčikus**

Copyright: **Quelle**

Prijevod: **A. Jelčić**

LASO 669 izlazi 8. 8. 1986.

I

Bio je to dan strave za mladoga Riana O'Connora, dan kada se nizao užas za užasom.

Počelo je time što su Jake Ruell i Mendoza Smith pretrodnog poslijepodneva u trku dojahali u logor i osedlali odmorene konje brzinom vjetra, ostavivši za sobom dva iscrpljena konja. Mendoza je dječaku bezosjećajno rekao da su opljačkali banku i da ih sada progone.

— Drž' se čvrsto uz nas, momče! Ako te zgrabe, objesit će te. Morali smo ustrijeliti onu dvojicu, jer bi inače oni ubili nas.

Rian je htio reći da on s time nema baš ništa, ali se Mendoza nije osvrtao na njega. Vinuo se u sedlo i podbo konja. Dječaku nije preostalo ništa drugo nego da ga posluša.

Potjera ih je stizala i dječak je čuo prve metke u svom životu kako zuje oko njega. Odmoreni konji uskoro su ih odveli izvan domašaja metaka. Potjera nije posustajala. Cijele im je noći bila za petama. No to nije uznemirilo Jakea Ruella i Mendozu

Smitha. Dok je Mendoza, čvrst i osoran, ostao škrt na riječima, Jake Ruell se čak pomalo šalio, a dječaku je drugarski objasnio da su uspjeli.

— Znaš, mi smo to već jednom uradili. Sada jašemo u Dolinu bikova, i to stazom što su je utrli Apaši. Tamo ćemo ih se otarasiti. Taj je put kraći od glavnog, a odustat će od potjere i ispiraći zlata koji nam žele staviti omču oko vrata — rekao je Jake.

Mladome Rianu se činilo kao da put vodi između neba i pakla. Napokon su stigli do ponora od kojeg su dječaku zaklecala koljena. Ovdje bi on okrenuo konja da ga hici potjere koja se približavala nisu tjerali naprijed.

Kao što je Jake rekao, progonitelji su zastali ispred opasnog mjesta. Serpentine su se spuštale strmim stijenama prema Dolini bikova. Mendoza Smith jahao je šuteći, a na usnama mu je titrao pobjedonosan smijeh. Jake Ruell veselo je zviždao i povremeno se izrugivao

potjeri koju su povukli za nos. Mladome Rianu O'Connoru srušio se jedan svijet. Kada se pridružio ovoj dvojici, vjerovao je da je našao vitezove bez mane i straha, da će mu biti prijatelji. A pokazali su se kao pljačkaši banaka!

Odlučio je da se još istoga dana odvoji od njih.

Put Apaša završavao je strimim obronkom. Iznenada ih je netko pozvao. Muškarci tvrdih lica i uperenih pušaka stajali su s obje strane obronka.

Sljedećeg trenutka zagrmjela su oba revolvera Mendoze Smitha, ali svaki sami po dva puta, zatim je Mendoza, izrešetan mecima kliznuo iz sedla. Jake Ruell podigao je ruke uvis, a dječak se samo zaustavio i od straha se više nije ni pomaknuo.

Ruell i Smith nisu se nakon posljednjeg pothvata pojavljivali u tome kraju, pa su mislili da ih ovog puta neće prepoznati. Dio potjere uopće ih nije slijedio do logora, već je odmah odjahao u Dolinu bikova.

Već deset minuta poslije, Jake Ruell je visio. Nakon deset minuta osjetio je i mladi Rian omču oko vrata i čekao kraj. Dopustili su mu da ispriповijeda polovicu svoje priče, a zatim su mu udarcima zatvorili usta. Bio je sudionik u ubojstvu. Čuvao je za njih odmorene konje i za to će odgovarati.

Od straha ga je oblijevao znoj dok je čekao udarac koji će ispod njega potjerati konja. U glavi mu je bučalo tako da je glasove muškaraca razabirao samo kao mrmljanje.

Izgubio je osjećaj za vrijeme, kada ga je netko potresao za ruku. Otvorio je oči i s čuđenjem punim nade vidio da se situacija promijenila.

Meksikanac ga je potresao za ruku. Dječak pogleda prema drugome Meksikancu, očito otmjenu gospodinu koji je bio na prekrasnom konju ispred skupine vakerosa. Nasuprot njima stajali su namrgođeni ljudi iz potjere.

Otmjeni čovjek bio je vlasnik ove doline. Don Felipe Amontillo, čuo je dječak poslije. Njemu je Rian O'Connor ispriповijedao cijelu priču.

– Priznao si da si pobjegao očuhu i da si se dobrovoljno pridružio ovoj dvojici pljačkaša banaka – rekao je Meksikanac na engleskom jeziku. – Zašto?

Da radi kao farmer i podnosi bič »staroga«, to mu se više nije svidalo, pripovijedao je, isprva zamuckujući i dršćući, a zatim sve slobodnije. Zbog toga je pobjegao. Naišao je na logor one dvojice i oni su ga zadržali kao neku vrstu maskote i bili su prema njemu dobri. Mendoza Smith mu je, doduše, samo zapovijedao, ali Jake Ruell bio je uvijek ljubazan i veseo i pripovijedao mu je o svom životu. Re-

kao mu je da su oni »jahači pravde«. Njemu se svidjelo kod njih. I on im je vjerovao.

Dok je dječak govorio, don Felipe nije rekao ni riječi, samo je prodorno motrio Riana, a zatim je rekao jednome vakerosu da dječaku skine omču.

II

Don Felipe zadržao je dječaka nekoliko dana na svojoj prekrasnoj hacijendi, dao mu novo odijelo i pedeset dolara za put. Rekao je da je to stari španjolski običaj. A tu je i spoznaja da čovjek kome je netko spasio život ne nosi u sebi uvijek osjećaj da mu je ostao dužan. Dao mu je još jedan stari španjolski novčić i rekao ako netko bilo kada Rianu donese isti takav i kaže da je don Felipe u nevolji, onda je Rian obavezan ostaviti sve i požuriti mu u pomoć. Doduše, to se vjerojatno neće nikada dogoditi, ali ako Rian prihvati obavezu, time je dug već namiren.

Rian je shvatio da mu je don Felipe time htio iskazati dobročinstvo koje se ne može izraziti dolarima.

I tako, nakon dvanaest godina, Rian O'Connor ponovno se našao na putu Apaša, a time i na putu u Dolinu bikova. Od dječaka koji je zamalo bio obješen, postao je predstavnik zakona. Stekao je ugled i na kraju je postao šerif u nekom gradu na Crvenoj rijeci.

»Poštovani gospodine O'Connor«, glasilo je pismo što mu je

stiglo, »moj otac je ponosan da bi Vam pisao. Pismu je priložen jedan kovani novčić. Vi ćete znati što to znači. Vjerujem da ćete uskoro doći.«

Pismo je stiglo iz Doline bikova, na jugu Teksasa, a potpisala ga je Juanita Amontillo.

Rian O'Connor izvadio je stari španjolski kovani novčić iz novčanika i stavio ga na pisaći stol pored onog što je bio u pismu.

Već idućeg dana Rian O'Connor krenuo je prema jugu.

III

Prijepodneвно sunce sušilo je hladni znoj na zatiljku Ortege Amontilla kada je izjahao iz sje-
ne koju je stvarala strma stijena. Gotovo pola sata jahao je uz rub ponora.

Ortega je bio vitak, gotovo nježno građen. Bilo mu je oko dvadeset godina, a profinjene crte lica odavale su plemićko španjolsko porijeklo. Po bogato ukrašenom meksikanskom kaputiću, bijeloj svilenom košulji i srebrnim zvončićima na hlačama doimao se kao da ide u grad ili na fiestu.

Skrenuo je prema putu Apaša. Ortega Amontillo nije jahao na fiestu, već je s nje pobjegao!

Odahnuo je kad je opasni dio puta ostao za njim, sjahao i počeo se svlačiti.

Iz bisaga je izvadio otrcane traperice i ispranu modru platnenu košulju, crveni šal i prljavu, sivu jaknu. Stari opasač s koricama za revolver s jedno-

stavnim koltom dopunio je opremu. Kada se preodjenuo, izgledao je sasvim drugačije. Od otmjena Meksikanca postao je tamnopusi kauboj kakvi luta-ju Meksikom od jedne do druge kuhinje na rančevima.

Nervoznim pokretima zamotao je odjeću i zavežljaj vezao dugačkom vlati pećinske trave te ga bacio u dubok, stjenovit ponor. Uzjahao je, oklijevajući da jaše dalje.

— Bolje je ovako, Amigo — mrmljao je i potapšao svog prekrasnog ždrijepca po vratu. Govorio je čistim engleskim jezikom što ga je naučio u američkim školama.

S ovog mjesta mogao je posljednji put pogledati dolinu. Činilo mu se kao da vidi i ono što je skrivala magla — prostranu hacijendu, polja na kojima su radili muškarci i žene, sočne pašnjake, korale s divljim bikovima za borbu, vlasništvo Amontillovih.

Dolina bikova!

Osjetio je žmarce po ledima, ovlažio suhe usne i ponovio: — Amigo, ovako je bolje.

Njegov pogled nije odavao uvjerenje u ispravnost odluke.

— Bolje je da pobjedonosni mač Amontillovih ostane časno visiti u dvorani, nego da nečasno padne u prašinu arene.

Vitki je čovjek iznenada naslonio glavu na ruku, obuzet valom kajanja, bola i čežnje za domom, prije nego što ga je konačno napustio.

Pobjegao je u trenutku kada

je ocu bio potrebniji nego ikada dosad. Time je pokazao nepoštovanje prema ocu. Ali da je ostao, to ne bi značilo samo nepoštovanje, već i smrt. Smrt u areni u borbi s bikovima Amontillovih!

On se nije mogao boriti s Amontillovim bikovima, to je znao. Ponosna tradicija Amontillovih visila je nad njim poput oštrice mača. Najgore od svega bilo je to što je o pobjedi, koju on nije mogao izvojevati kao toreador, ovisila sudbina Amontillovih i njihova cijelog posjeda. Na vrhuncu fieste, u areni bi za nekoliko dana u svakom slučaju pala uništavajuća odluka...

Ortega je podigao glavu. Zdvojni mladi čovjek borio se sa suzama.

Kada je htio odjahati, njegovu pažnju privuklo je neko šuškanje. Iza jednog zavoja na putu Apaša kojim se uspeo, jahala su dvojica muškaraca. Mladi se čovjek uspravio, a podrugljivi osmijeh titrao mu je na usnama.

— Farnum Gray želi ići na sigurno, Amigo — pripovijedao je svom ždrijepcu. — Moj bijeg od obaveze omogućit će mu da dobije posjed Amontillovih. A ipak šalje svoje ubojice za mnom. — Ah, čim stignemo tamo gdje ti možeš ispružiti svoje noge, mi ćemo im pokazati, zar ne, Amigo?

Put apaša postao je širi. Dolina je nestala iz Ortegina vidokruga, a pojavila se dolina pre-

ma kojoj je put vijugao serpentinama.

Ortegin pogled bio je usmjeren prema toj daljini i stoga se iznenađeno trgnuo kada je iza sljedećeg zavoja iskrsnuo jahač. Ortegina ruka instinktivno krene prema revolveru.

Kao čarolijom, iznenada je iskrsnula cijev revolvera iznad lijevog uha ridana što ga je jahao stranac.

— Većinom se ne isplati takva žurba, gospodine — glas Riana O'Connora zvučao je opušteno i u njemu se nazirao smijeh. — Ja sam samo stranac koji jaše ovuda.

Mladi Amontillo je osjetio kako su mu se uši zacrvenjele.

— Nisam zapravo htio biti brzoplet — reče ispričavajući se. Položio je obje ruke na jabuku sedla. — Na ovom opasnom starom putu gotovo nema jahača.

Rian se ljubazno smješкао i spremio revolver.

— Čuo sam da je to najkraći put. Žuri mi se da stignem u Dolinu bikova. Je li još daleko do nje?

— Ah, još samo malo i vidjet ćete je. — Glas je zvučao neusliveno i nije odavao nikakve gorčine.

Opet jedan revolveraš za Farnuma Graya, mislio je. I ponovo je osjetio stid zbog svojeg bijega. Zatim je pomislio na dvojicu bjesomučnih koji su ga slijedili. Pomisao na to što bi se sada moglo dogoditi, izazvala je u njemu prezir.

— Buenas dias, senior. —

Skrenuo je iza Rianova ridana. — Vaya con dios — podite zbogom! — Čovjeku će možda biti potrebna izvanredna pomoć, mislio je.

IV

Rian O'Connor zamišljeno je gledao za mladim čovjekom. Zar je momak bježao pred nečim, kad je izabrao taj opasni put?

Misli su mu se vratile dvanaest godina unatrag. On je tada bio još mladi od vitkog stranca kada je očajan jahao ovom dolinom iza Jakea Ruella i Mendoze Smitha.

Rianove usne razvukle su se u sanjarski smiješak sjetivši se prošlosti. Jake naoko tako simpatičan momak sa svojim lukavim šalama. Navodno je kao lovac kitova prokrstario Južnim morem, na Aljasci lovio tuljane, u Peruu tragao za zlatom, a u Nikaragvi sudjelovao u jednoj razbojničkoj ekspediciji. Nakon svih tih godina Rian još nije znao što bi o tome mislio: da li je čovjek bio doista tako smion pustolov ili samo hvalisavac.

Mendoza Smith nije pripovijedao priče. Preko usana kruta, drska čovjeka jedva da su tri riječi prešle na dan. Ali je Rian o brbljavu Jakeu znao isto tako malo kao i o Mendози.

Rian O'Connor pogledao je gore prema strmim liticama. Dvanaest godina je prošlo, a ništa se nije promijenilo. Samo ga je na trenutak obuzeo osjećaj kao da ona dvojica jašu pored

njega i lukavo ga odmjeravaju.

Rian duboko uzdahne i otjera prividenja. Pred njim je bila stijena koja mu je prepriječila pogled na put koji se sve strmiije spuštao.

Ridan je bio siguran na nogama kao mazga. Rian je ipak smatrao mudrijim da sjaše i životinju provede kroz stjenovitu zapreku. Odmah zatim čuo je topot potkova, odnekle s onu stranu stijene.

Put je sada bio toliko uzak da se nije mogao okrenuti, ali trideset metara dalje bilo je mjesta za mimoilaženje.

– Hajde – nagovarao je Rian nervoznoga konja. – Bolje je da stignemo tamo prije nego što dobijemo društvo.

Nisu uspjeli. Čvrst, nizak muškarac, koji je vodio siva konja, ispriječio se na stazi. Iza njega je iskrsnuo mršavi jahač žućkasta lica na nervoznu smeđem konju.

– Imamo društvo, Brennere – rekao je.

Onaj niski je požurio da stigne do mjesta za mimoilaženje i tamo je pričekao mračna i prkosna lica. Nosio je dva revolvra. Njegov drug bio je oboružan samo jednim koltom. Rian ga je ipak smatrao opasnijim.

S obzirom na to da je pri mimoilaženju bilo dovoljno mjesta, Rian je pošao dalje.

– Stanite, gospodine! – zabudio se mali Brenner. – Ovo je jednosmjerna ulica, a ti se krećeš u suprotnu smjeru!

Rian je, doduše, stao, ali je zatresao glavom.

– Iza mene je stotinjak kilometara što bi ih moj konj morao natraške prijeći. Mirno ću proći pored vas, budete li se držali tik uza stijenu.

Hinjenim iznenadenjem Brenner razrogači oči.

– Jesi li čuo, Milo? Rekao je da se stisnemo uza stijenu da bi on mogao proći.

– Nemamo vremena za prazne priče – režao je Milo. – Momak će nam inače umaći!

– Jesi li čuo – reče Brenner grubo. – Nemamo vremena. Vрати se!

Ovo je praktički bio poziv na samoubojstvo.

– Da ipak učinimo nešto drugo – reče Rian dobrodušno.

– Bacit ćemo novčić. Bude li glava, pustit ćete me da prođem, ako bude pismo, vratit ću se.

Brenner zatrese okruglom glavom.

– Ti ćeš se vratiti odmah!

– Pusti ga da baca, Brennere! – zakriještao je Milo ponovno.

Dežmekasti okrene glavu da bi pogledao druga. Brenner je shvatio Milovo micanje vjeda i kratko kimanje glavom prema provaliji. Okrenuo se natrag.

– Bacaj! – reče nestrpljivo.

– Žuri nam se.

Milo se nagnuo naprijed, desnica mu je mirovala na sedlu, samo malo udaljena od drška revolvra. Brenner je pustio uzde svojeg sivca i pošao dalje. Mišićav, zajedljiv čovjek, vjerojatno neugodan igrač pokera,

mislio je Rian ogorčeno. Na njemu se vidjelo da nije namjeravao propustiti Riana da prođe, ako ga i posluži sreća.

Rian je izvadio pola dolara iz džepa. Držao je kovanicu u zatvorenoj šaci dok Brenner nije došao do njega. Brenner je kimnuo, a Rian je bacio novčić u zrak.

– Pismo – reče Brenner.

Rian spretno uhvati novčić i otvori šaku.

– Glava – reče Rian kad je pogledao novčić.

– Da vidim – zareža Brenner.

Ispružio je ruku i skočio, želeći Riana povući s litice.

Rian je bio brži i naglo udari Brennera u bradu. Brenner zaletura unatrag, pri tom krivo stade i uz stravičan krik sruši se u provaliju.

Milo uz Brennerov krik odmah zapuca. Metak zapraši pored Rianova kuka. Rian je također zapucao i prvi metak istrigao je Milu kolt iz ruke, a drugi ga je pogodio u ruku.

Milo je očajnički hvatao drugom rukom jabuku sedla. Preplašeni konj gurao se prema Brennerovu sivcu. Sivac poskoči, a Milov konj preplašeno uzmakne i stražnjom nogom stade na rub litice, oklizne se i stropošta u provaliju.

Kad je Brenner padao kriknuo je, ali Milo nije ni pisnuo.

Još nekoliko sekunda Rian je stajao kao skamenjen.

V

Nueva Valencia smještena je u širokom zavoju Doline bikova. U gradu nije bilo ničega novo, iako je ime tako nešto obećavalo. Grad je bio nov prije više od stotinu godina, a sačuvao je španjolsku arhitekturu, što su dokazivali balkoni od kovanog željeza, visoki zidovi oko dvorišta i popločene ulice. I stari način života dokazivao je ovdje svoje porijeklo. Smirenost kojom su se kretali meksički stanovnici bila je sasvim suprotna živahnosti kojom je kroz grad projahao neki Amerikanac, kome se uvijek nekamo žurilo.

Dvije zgrade dominirale su gradom. U jednoj je bila misija svetog Marka na trgu, druga, velika arena čiji su zidovi bili dio Ulice bikova. Prije više od stotinu godina ovdje je oživjela vatrena hrabrost predaka obitelji Amontillos. Don Carlos Amontillo bio je nekoć najslavniji matador cijele Španjolske.

Greben preko kojega je vodio put Apaša, godinama je bio prirodna prepreka nadiranju Amerikanaca prema zapadu i usmjeravao te nezasitne ljude prema Santa Feu i Kaliforniji. Ali prije nekoliko godina Anglosi su pronašli put i u tu oazu meksičkog života kojom su sada još samo djelomično vladali Amontillovi. U početku su Meksikanci dobro izlazili nakraj s Amerikancima, jer se don Felipe Amontillo pokazao kao mi-

roljubiv i pravičan čovjek. Drugačije je bilo otkako je Farnum Gray dotjerao šest stotina tek-saških goveda u Dolinu bikova.

Ulica Longhorn i Glavna ulica što ju je presijecala već su dobile obilježja stranog utjecaja, opazio je Rian. Uz to je pristajao mršavi čovjek tvrda lica sa zvijezdom pomoćnika šerifa na crnoj košulji, palčevima o pojasu s mecima, koji je stajao na verandi kuće s natpisom »Ured šerifa«.

Rian mu pride, kimne i reče opušteno:

– Dosta mi je spavanja u prirodi. Gdje mogu ovdje prenoćiti u pravom krevetu.

Vodenasto plave oči predstavnika vlasti odmjeravale su visokoga stranca od glave do pete.

– Radite li za »Tri pika«?

– Možda ću razmisliti o tome čim se naspavam – odvrati Rian.

Šerifov pomoćnik podrugljivo skupi usnice:

– O tome će u najboljem slučaju razmisliti Farnum Gray, gospodine, jer on odabire ljude za sebe. Budući da ste stranac, dat ću vam besplatan savjet. Jašite ulicom dok ne stignete do Južnog puta, a tada nastavite dalje.

Rian se sjetio da je vidio žig tri pika na sivome Brennerovu konju. Palcem je gurnuo šešir na potiljak.

– Gospodine – rekao je hladno – to je ono što ja nazivam neprikladnim savjetom.

Odjahao je dalje i nasmijao se čovjeku koji je ostao zaprepaštena izraza na licu.

Skrenuo je iza ugla Glavne ulice i zaustavio se pored radoznalaca koji su se tiskali pred salunom Kristalna palača. Iz sedla je vidio iznad njihovih glava veliki plakat na zidu između vrata i prozora. S izvjesnim čuđenjem je pročitao:

»Traži se gradski šerif. Plaća prema dogovoru. Pristojan pokop zajamčen. Poblize obavijesti na šanku.«

– Robertson je čovjek od riječi – reče jedan. – On je doista platio lijes u kome su jutros pokopali Montyja.

Čovjek pored njega pljune.

– Samo što on više nema ništa od toga – reče. – Monty je bio tvrdi orah od bilo koga drugog i navodno je na Sjeveru stekao ugled revolveraša. A ipak je prema Brecku imao šanse koliko i farmerski momak prema Docu Hollidayu!

Rian sjaha. Iz iskustva je znao da je bolje doznati što se dogodilo u Dolini bikova, prije nego što ode k Felipeu Amontillu.

Čovjek koji je prvi govorio okrenuo se kada je Rian stupio na verandu. Najprije pogleda Rianov revolver, a tek zatim čelično sive oči. Nervozno je gutao slinu.

– Mogu li stranci dobiti taj posao? – upita Rian.

– Mogu – odgovori čovjek. – Čini mi se da biste ga vi lako dobili.

Rian strgne plakat i ude s

njim kroz pokretna vrata.

U Kristalnoj palači bilo je tamno i hladno. Rian pođe prema baru. Čovjek kratko ošišane bradice u ružičastoj prugastoj košulji brisao je čaše. Tri djevojke, koje su na drugom kraju šanka pile pivo, podigle su glave.

Rian stavi plakat pred barmena.

– Zapošljavate li?

Čovjek je bezizražajno odmjerio Riana.

– Vrata ispod stepenica – rekao je kratko.

Rian je uzeo plakat i pošao pored šanka. Djevojke su mu se povjerljivo smiješile i on njima. Pokucao je na vrata, a netko je zarežao:

– Naprijed!

Ured je bio otmjeno ureden, a čovjek koji je sjedio za pisaćim stolom od mahagonija, pristajao je uz to. Bio je vitak, tridesetih godina, elegantno odjeven, s naočalima zlatnog okvira. Doimao se poput znanstvenika.

Noge je nemarno držao na stolu. Čitao je novine i u prvi mah se nije ni pomaknuo.

Rian je zatvorio za sobom vrata, prišao pisaćem stolu i stavio plakat pred čovjeka. Čovjek pogleda ispod novina plakat i podigne obrve.

– Natječem se za ovaj posao – reče Rian neusiljeno.

Plave oči koje su ga iza naočala hladno gledale, u djeliću sekunde opasno bljesnuše. Rian je to pripisao svojem prilično drskom nastupu. Čovjek je mje-

rio svaku pojedinost na njemu. Kada mu je ponovo pogledao oči, Rian je u njegovu pogledu uočio podrugljivu proračunatost.

– Dobro. Dovoljno ste visoki – reče čovjek iznenadujuće mekim glasom. Izvadio je iz pretinca zvijezdu i bacio je na stol. Spustio je noge na pod i uzdahnuo. – Prema pisanju novina, trebalo bi da smo usred kišnog razdoblja. Ali već dvadeset dana nije pala ni kap kiše.

Glas mu je bio blag, a pokreti gipki. Čovjek je ustao i Rianu mlitavo pružio ruku.

– Conrad Roberson. Pripada mi Kristalna palača i svida mi se ovaj grad. Volim i ljude koji su bili ovdje prije nego što su takvi kao što ste vi i ja ovamo stigli da bi remetili mir. Da li vam to nešto govori.

Rian je uzeo zvijezdu. Jeftin pocinčan lim. A ipak je imala visoku vrijednost kao simbol zakona i reda.

Nešto na tom čovjeku blaga glasa i izgleda znanstvenika koji mu je predao zvijezdu Rianu se nije svidalo. I to je značku u Rianovim rukama učinilo bezvrijednom. Iza Robersonove mirne ljubaznosti Rian O'Connor osjećao je nešto otrovno i opasno poput ugriza čegrtuše.

– Ja sam ovdje stranac – odvrati Rian. – Upravo sam dojahao u grad. Potreban mi je novac i... – kratko je oklijevao – ne čini mi se najgorim načinom da zaradim novac budem li nosio ovu zvijezdu.

Ponovo su bljesnule čovjekove oči, a smiješak je zaigrao oko tvrdih usana.

— Jeste li ikada nosili zvijezdu?

— Pitanje nije umjesno — odvrati Rian, pokazajući oglas. — Ovdje ništa ne piše o preporukama ili o dosadašnjem radu.

Roberson se nasmijao.

— Dobili ste posao. Imate li nekih želja? Kako da vas oslovjavam?

Riana je obuzeo čudan osjećaj da je s ovim čovjekom na neki način ukrstio oštrice.

— Zovite me jednostavno Teksas.

Roberson se malko ukočio, ali se odmah ponovo opustio.

— Ovdje ćete imati široke ovlasti.

Odgurnuo je stolac, sagnuo se i otvorio ladicu. Pri tome je Rian, ispod raširene jakne, ugledao dva revolvera o njegovim bokovima. Roberson je izvadio bocu i dvije čaše te natočio piće.

— Popijmo za sklopljen posao, Teksašanine.

Rian uze čašu.

— Još se nismo dogovorili o plaći — podsjetio je. — Što se sprovoda tiče, ne postavljam nikakve zahtjeve.

Roberson kimne.

Predosjećam da nas nećete tako skoro napustiti. Dvije stotine na mjesec. Besplatno spavanje ovdje, a prehrana u restoranu na vaš trošak. Odgovara li vam?

Rian gurne zvijezdu u džep, ne popivši piće.

Roberson je iskapio čašu do dna.

— Nevješti odvjetnik imenom Farnum Gray pušta goveda sa žigom tri pika u dolini Mesquite. Time je protuzakonito zaposjeo zemlju Amontillovih, u pokrajnjoj dolini gdje su do sada pasle samo ovce. Kao što se čini on bi sve to htio prisvojiti. Više od stotinu godina Dolina biko-va pripadala je Amontillovima. Don Felipe ima valjane dokumente, ali Grey ima više revolvera na platnom spisku.

Roberson je skinuo naočale.

— Kao što sam rekao, meni je veoma stalo do Amontillovih. I do ovoga grada. Htio bih da se ovdje pobrinete za red čak i ako budete zbog toga morali ukloniti nekoliko budala.

Rian slegne ramenima.

— Projahao sam pored šerifova ureda. Nekakav dugajlija od zamjenika stajao je na verandi. Od koga on prima zapovijedi?

Roberson se nasmiješi.

— Zamjenik Peebles je Greyev čovjek. Isto kao i okružni šerif Sol Breck. Obojica su vaš problem.

— Razumijem. — Rian tek sada popije piće.

Uostalom, u Idahu obojica traže, Peeblesa i Brecka — dodao je Roberson uzgred. — Brecka nije loš glas čovjeka s izvučenim pištoljem. Prokleta je brz.

Rian se nasmiješio. Ni on nije

bio spor, inače bi ga odavno pokrila zemlja. Morao je pucati kao šerif u Shermanu i pret-hodno kao rančer u Teksasu.

Roberson je ponovo skinuo naočale.

– Samo ga jedan u gradu može nadmašiti revolverom. Možda dvojica.

– Tko?

– Ja – reče Roberson blago.

– I vi.

VI

Rian je zastao na stepenicama Kristalne palače. Ljudi koji su malo prije stajali ispred oglasa, otišli su. Rian je gledao popločenu ulicu.

Vidio je restoran. Pošao je do konja, potapšao ga po vratu i prešao preko ulice do restorana, koji je u gradu na granici nosio neobično ime: »Bostonski grah«. Rian je poslušno poput psa kaskao za njim.

Sredinom poslijepodneva prostorija za goste bila je gotovo prazna. Jedan muškarac bockao je viljuškom komad savijače od jabuka i pri tome čitao debelu, u kožu uvezanu knjigu, koju je naslonio na dvije šalice.

Rian je sjeo pored čovjeka i uspio pročitati naslov knjige: »Anatomija«.

Konobar za šankom bio je miran čovjek četrdesetih godina, koji je neprestano stiskao usne. Bio je mršav i škrt na riječima. Pogledao je Riana i rekao samo: »Da?«

Rian je čitao što ima na jelovniku na zidu.

– Odrezak i varivo od graha – naručio je. – Dobro zvuči.

Čovjek podiže pogled s knjige o anatomiji. Bio je mlad, suho-njava lica opaljena suncem, u dobro sašivenom sivom odijelu. Rian je smatrao da mu samo nedostaju naočale.

– I dobro je – reče. Kada je odmjerio Riana više ga nije tako prijateljski gledao. – Ja sam Roger Amherst – nastavio je. – Ljudi me ovdje nazivaju Doc. Prije dvije godine još sam u Bostonu bio kod kuće.

– To objašnjava vaše štivo – odvrati Rian ljubazno. – Ali ne i zbog čega ste ovdje. Za liječnika iz Bostona napravili ste čudan izbor, kada ste se nastanili u ovom uspavanom, pograničnom gradu.

– Bio sam na putu prema San Francisku. Odmarali smo se u Rondasu, šezdesetak kilometara odavle. Čuo sam o Dolini bikova. Došao sam i toliko mi se svidjela da sam se tako reći nasukao. Tako ovdje sada ima čak dva Jenkija: konobar Ephraim iz ovoga restorana i ja.

Rian kimne, ali nije shvaćao što se mladome čovjeku ovdje u Dolini moglo tako neobično svidjeti.

Bio je gladan pa je prionuo jelu. Odrezak i grah zaslužili su pohvalu. Amherst ponovo počeo čitati. Ephraim mu je donio drugu šalicu kave. U isto vrijeme dovršio je svoj kolač od jabuka kada i Rian jelo.

– Jašete li prema ranču »Tri

pika*? – upitao je i nastojao pri tome izgledati neusiljeno.

Rian zatrese glavom.

– Već imam posao.

Roger Amherst podiže obrve.

– Ako niste Farnumov čovjek, onda ste vjerojatno Amontillov jahač. U svakom slučaju ništa nisam o tome čuo da don Felipe zapošljava gringose.

Rian se nasmiješi. Iz džepa je izvadio Robersonovu zvijezdu i okačio je.

– Sada je javno objavljano.

Amherst, koji je upravo pio, zamalo se zagrcnuo.

– Gradski šerif! – Pogled mu je ponovo kliznuo do Rianova revolvera, kojeg je držao kao profesionalac. No njegovo je lice i nadalje izražavalo sumnju u Rianovu mudrost. – Vi ste treći u dva mjeseca – opominjao je. – Nadajmo se da ćete uspjeti duže od ostale dvojice.

Rian je ustao i platio.

– To je moja čvrsta odluka – odvratio je. Na vratima se još jednom osvrnuo. – Kako mogu stići do Amontillove hacijende?

Amherst se okrene na stolcu.

– Jašite kroz Ulicu Longhorn iz grada. Naći ćete se na Južnom putu, a tada na prvom raskršću skrenite udesno i ne možete promašiti hacijendu. Što ćete tamo?

– Opet neumjesno pitanje – reče Rian.

Ljubazno je kimnuo liječniku. Dok je izlazio kroz pokretna

vrata, začuo je oštro rzanje konja i jedan grubi glas:

– Drži životinju. Trask, dok ja... – Čovjek je iznenada prekinuo.

Rian je jednim skokom bio napolju.

Plavokosi momak u pastirskoj odjeći očajnički se koprcao po prašini, izbjegavajući udarce ridanovih kopita. Čovjekovo lice poprimilo je pepeljastu boju. Šešir mu je ležao u prašini pokraj konja.

Jedan konjanik pokušavao je uhvatiti ridanove uzde tik pored gubice, dok je plavokosi ustajao.

Plavokosi nije opazio da je Rian iza njega sišao niz stepenice. Izvukao je kolt* u njegovim očima blistala je želja za ubijanjem.

– Makni se, Trask! – režao je. – Pokazat ću ja podlome đavolu...

Rian ispruži ruku i gurne čovjeka tako da nije mogao nišaniti. Čovjek iznenadeno krikne i zanjiše se. Rian mu je lijevom rukom izbio oružje, a desnom ga udario u bradu. Čovjek je zateturao i pao na ruke i koljena. Lice mu je bilo blijedo i vidjelo se da mu je Rian izbio želju za borbom.

Jahač koji je htio uhvatiti ridanove uzde, spustio je ruku na držak revolvera; ali ga nije uspio izvući. Ruka mu se ukočila dok je gledao u cijev Rianova kolta. Činilo se kao da se nešto u njemu slomilo, a usta su mu od čuđenja i straha ostala otvo-

rena. Naglo je odmaknuo ruku s revolvera kao da je tek tada opazio da je užareno vruć.

Plavokosi je ustao i sagnut od bola povukao se unatrag, gledajući prema konju koji se ne prestano propinjao i prijetio mu kopitima.

— Roany! — poviče Rian zapovjednim glasom, pa se ridan smirio, dok se plavokosi stenjući povlačio.

Podbuhli čovjek na konju potužio se gorko:

— Barker je samo htio pogledati vašeg konja, gospodine!

— Vjerojatno je kratkovidan! — odbrusi Rian. Okrenuo se Barkeru koji se oslonio na stup verande. — Ako opet budeš htio pogledati konja izbliza, najprije zatraži dozvolu vlasnika.

Barker se držao za lijevu stranu grudi, dišući isprekidano. Vjerojatno je slomio rebro, kad je tresnuo o nogostup. Gledao je Rianovu zvijezdu, pa namrgodeno upita:

— Je li Roberson opet upecao šerifa, gospodine?

Rian kimne.

Barker se okrene, odšepa do svoga konja i s mukom se popne u sedlo. Okrenuo je konja i odjahao pored svoga druga.

Krenuli su, a Rian reče:

— Pošli ste krivim smjerom!

— Trask okrene glavu i odvrati prigušeno:

— Idemo u bar Longhorn.

Rian zatrese glavom.

— Ne. Smjesta ćete odjahati iz grada. I dokle god sam ja ovdje šerif, ne vraćajte se.

U Traskovim očima zaplamsao je bijes.

— Umišljena budalo! — režao je. — Što misliš koliko ćeš ovdje ostati?

— Dokle god ne istjeram lopuže poput tebe — odvrati Rian hladno.

Pričekao je dok su okrenuli konje i nestali iza ugla Ulice Longhorn u smjeru juga. Tada je pošao do svoga konja i uzjahao. Kada je okrenuo konja, vidio je liječnika na vratima restorana „Bostonski grah“.

Amherstove oči pokazivale su nevoljko divljenje.

— Povlačim sve — rekao je. — Mislim da ćete prilično dugo izdržati ovdje.

VII

Rian O'Connor krenuo je Južnim putem pored kojeg je šumjela Rječica bikova. Iza njega se uzdizala barijera Apaša poput modrosive zavjese u vrućoj pari. Udaljio se od nje, jahao je prema brežuljku. Dnevna vrućina popustila je zalaskom sunca, ali košulja mu se još lijepila uz tijelo.

Desetak kilometara izvan grada cesta se račvala. Jedan odvojak išao je i dalje pored rječice i zajedno s njom oštro skretao prema jugozapadu. Drugi je presijecao rječicu i vodio prema jugoistoku iz doline.

Rian je dalje jahao putem pored rječice. Topole i cedrovi dizali su se uz obalu. Rječica je ovdje tekla brže nego pored

grada, a njen žubor dopirao je do Riana kroz krošnje drveća i grmlja. Žubor je zvučao primamljivo, jer je obećavao osvježavajuću hladnoću. Napokon je Rian skrenuo puteljkom prema potoku.

Staza ga je dovela do male, travom obrasle čistine, zasjenjene krošnjama drveća. Pjenušava voda šumjela je preko prirodne brane i stvarala malo, bistro jezero. Misli su mu se vraćale u sretno razdoblje mladosti, kad se s drugovima u igri praćako u jezeru pored maloga rodnoga grada.

Otkopčao je opasač s revolverom i objesio ga preko sedla. Kad je skinuo košulju, iznad glave mu prozuji metak. Uskoro prasne i drugi hitac.

Rian instinktivno skoči u hladnu vodu. Ronio je dok nije osjetio strujanje u sredini jezera. Kratko je udahnuo i pustio da ga nosi struja.

Jezero je bilo omeđeno velikim stijenama, sjetio se Rian. Kad ih je ugledao kako strše, ponovno je udahnuo i ronio kroz rukavac natrag na obalu. Popeo se u zaklon jedne velike stijene.

Odjednom je začuo glasove. Najprije glas jedne, vjerojatno starije žene. Govorila je španjolski i glas joj je zvučao prestrašeno.

Glas mlade žene odgovarao je oštro i zapovjednički.

Trenutak kasnije jedna djevojka je prišla obali, otprilike do mjesta gdje je Rian skočio u

vodu. Zgodna djevojka u iznošenim muškim hlačama, modroj platnenoj košulji i s velikim sombrerom. Držala je vinčsterku spremnu da zapuca, dok je očima pretraživala jezero.

Rian je izašao iz zaklona i približio joj se otraga. Starija žena je jadikovala, a djevojka joj je neprestano zapovijedala da drži jezik za zubima.

– Tražite li nekoga? – upita Rian ljubazno.

Djevojka se okrenula, dok je starija debela Meksikanka podigla ruke i vriskala:

– Madre de Dios!

Klekla je i počela moliti.

Djevojci je, čini se, nešto posve drugo bilo na umu. Način na koji je rukovala oružjem nije dopuštao nedoumicu o njezinim namjerama. Zacijelo je u međuvremenu spoznala da ga je s nekim zamijenila, mislio je Rian ogorčeno. Ipak se nije namjeravala ispričati.

Rian je zgrabio puščanu cijev prije nego što je bila sasvim uperena u njega, ali ona ipak opali i zrno se zabije u stablo.

Djevojka je bila vrlo snažna. Pokušala mu je oteti pušku. Iznenada je pustila i posegnula u desnu stranu.

Rian ispusti pušku kada je ona nožem s dugačkom, blistavom oštricom, nasrnula na njega.

Prokletstvo, mislio je. Ovoj tigrici potrebna je pouka!

Zgrabio ju je za ručni zglobov, okrenuo je i udario.

Bez imalo elegancije pljusnula je u jezero.

Nehajno je stajao na obali kad je izronila, mlatarajući rukama.

Nehajno i tiho smiješeći se obukao je Rian košulju. Djevojka je isprva odlučila ostati u vodi i neprekidno je zurila u njega. Debela Meksikanka usudila se pogledati Riana, njihovi pogledi su se susreli, smjesta je spustila pogled i počela cviliti za milost.

Rian podiže djevojčinu pušku, isprazni je i baci je preko glave djevojci u vodu.

— Sada se možete baviti ronilaštvom ako vam je do toga — rekao je suhoparno. — To bi vas još malko ohladilo, mlada damo. — Vratilo mu se dobro raspoloženje. Zakopčao je opasač s revolverom i dodao: — Ovo zaista nije bio način da se strancu poželi dobrodošlica.

— Na zemlji Amontillovih nikakav revolveraš sa Tri pika nije dobrodošao! — siktala je.

On zatrese glavom.

— Ne radim za vlasnika Tri pika.

— Što onda tražite ovdje? Tko ste?

Rian O'Connor se nasmiješi.

— To ste trebali pitati prije nego što ste pucali.

Okrenuo se Meksikanki koja je još molila i položi joj ruku na glavu umotanu maramom. Preplašeno je podigla pogled prema njemu. Nasmiješio se i rekao na španjolskom:

— Možete prestati. Sveci su pomogli.

Zatim je pošao do svoga konja, popeo se i odjahao.

VIII

Približavala se večer, kad je Rian kroz široki luk vratnica ujahao u vanjsko dvorište haciende. Muškarci su zastali pri svom poslu, nekoliko dječaka, koji su se igrali pored spremišta za sedla, pritrčalo je bliže i gledalo ga velikim smeđim očima.

Rančerova kuća stajala je na drugoj strani visoka bedema, napola skrivena iza gredica cvijeća i cvjetnih grmova. Riana je malo što podsjetilo na nekadašnja vremena. On je već bio ovdje, ali kako je to davno bilo! Pitao se da li bi ga don Felipe mogao prepoznati.

Negdje između grmova začu glas:

— Zašto ste ujahali? Tražite li nekoga, senjor?

Rian je zastao, manje zbog riječi opomene, a više zbog toga kako su bile izgovorene. Okrenuo se i ugledao uperenu pušku iznad bezizražajna Meksikančeva lica.

Slegnuo je ramenima.

— Nekad su stranci dočekivani dobrodošlicom na hacijendi don Felipea.

— Vremena su se promijenila — odvrati čovjek. Ispitivalački je mjerio Riana. — Imate li ovdje nekog posla, senjor?

— Htio bih posjetiti don Felipea — odgovori Rian. Krajičkom oka opazio je pokret i

okrenuo glavu. Pored niskog zaklona stajao je mladi Meksikanac i promatrao ga. I on je držao uperenu pušku. Hacienda je očito pretvorena u utvrdu u kojoj je svaki stranac nailazio na nepovjerenje. — On će me se sjetiti — nastavio je Rian. — Prije dvanaest godina spasio mi je život...

Oči starijeg Meksikanca postale su uže, ali pušku nije spustio.

— Dobro — rekao je. — Reći ću mu.

Jedna mlada žena izašla je na verandu velike kuće, a Riana je poput munje prožela spoznaja da je sada naišao na ženu koja je, čini se, potpuno odgovarala njegovoj predodžbi idealne žene.

Meksikanac se napola okrenuo prema njoj i s poštovanjem čekao da ona nešto poduzme.

Ženi je moglo biti oko dvadeset godina, zacijelo još nije bila udana, ali se nije doimala kao djevojka, jer je iz nje zračila uravnoteženost i zrelost. Bila je u dugačkoj suknji od svile s cvjetovima. Njezina duga crna kosa bila je spletena i podignuta.

Tamnim hladnim očima mjerila je Riana, te upitala:

— Tko je to, Tomase? Što želi?

— Želi razgovarati s vašim ocem — odvrati Tomas — Što da javim gospodaru?

Rian polako posegne u džep, našao je meksički novac i dobio ga Tomasu. Meksikanac ga je podigao i razgledao iznenađen i nabrana čela.

— Ovo će objasniti tko sam — rekao je. — Oduzi to don Felipeu.

Tomas je pošao prema verandi i pružio novčić djevojci. Uze-la ga je i usne joj se razvukoše u radostan osmijeh. Ponovo je pogledala Riana. Sad su joj oči zablistale, a glas joj nije više zvučao hladno nego radnosno i pun nade:

— Jeste li vi Rian O'Connor?

Rian kimne.

— Izvolite. Udite! — Pogledala je Tomasa. — To je on Tomase. Pobrinite se za njegova konja. Želimo da se ovdje dobro osjeća, Tomase.

Tomas je pozvao mladog vakerosa i rekao Rianu:

— Dobar konj, senjor O'Connor. Dobro ćemo se brinuti o njemu. Rian je sjahao, a Tomas je prihvatio uzde. Rian se uputi prema verandi. Djevojka mu se smiješila i pružila ruku.

— Ja sam Juanita Amontillo — rekla je. — Ja sam vam poslala pismo. Vi me se ne sjećate, ali vam opraštam. Bila sam djevojčica, a vi ste me samo nekolo puta vidjeli kako virim s jednog prozora na drugom krilu kuće. Čula sam kako ste bili blizu stravičnoj smrti, a izgledali ste tako mladi i tako... — Glas joj se izgubio, a vedrine nestade iz očiju.

— Tada je još moja majka bila živa — nastavila je trenutak kasnije — i moj stariji brat i sve je ovdje bilo drugačije. Bili smo sretni...

Iznenada se okrenula i mah-

nula mu da pođe prema stražnjim vratima.

– Moj otac je unutra. On ne zna da sam vam pisala. Bude li iznenađen ili možda čak ljut, molim vas, imajte razumijevanja.

Rian pođe za njom. Ušli su u veliko predvorje. Rian je osjetio ugodnu hladnoću.

– Tamo, unutra – reče Juanita tiho. Ušli su u drugu veliku prostoriju s kaminom.

Rian je zastao obuzet onim što je vidio na zidu iznad kamina. Bio je to blistavi mač. Oštrica je bila prije mnogo godina iskovana od najboljeg čelika u Toledu, u Španjolskoj. O tome Rian, naravno, ništa nije znao, a ne bi mu mnogo ni kazivalo da je i bilo spomenuto. Još snažniji dojam ostavila je na njega masivna glava crnog bika, pričvršćena iznad mača.

Jedan stariji sluga bavio se knjigama na policama što su zapremale cijeli lijevi zid. Činilo se da osim sluge nema nikoga. Juanita je išla dalje prema širokom, kožnom naslonjaču ispred kamina. Okrenula se i rukom pozvala Riana.

Mršavi čovjek u naslonjaču doimao se oronulo. Zurio je u otvor kamina u kome nije gorjela vatra. Košcatim, žilavim rukama obuhvatio je ručice naslonjača. Preko njegovih nogu bio je pokrivač, iako nije bilo hladno. Očito je utonuo u gorke misli koje su ga toliko zaokupile da nije vidio Juanitu i Riana.

Riana obuze čudan strah dok

je gledao prema don Felipeu. Ovom čovjeku dugovao je život. U njegovu sjećanju on je bio ponosan čovjek, čija je crna kosa tek na sljepočicama malko posijedila. U Rianovu sjećanju on je bio nešto poput oca koji mu je pomogao, zatim ga je zbog njegova lošeg društva ozbiljno opomenuo i na kraju bogato obdario.

Sada je to bio sažaljenja vrijedan, istrošen starac u velikom naslonjaču, i Riana je zaboljelo što ga vidi takva.

– Oče... – reče Juanita tiho.

Ponovila je glasnije i dodirнула mu rame. On je duboko uzdahnuo i podigao glavu.

– Što je? – upita razdražljivo. Zatim se trgnuo kada je ugledao Riana. Pažljivo ga je promatrao nekoliko trenutaka, a Rian je u njegovim očima vidio da ga nije prepoznao.

– To je Rian O'Connor – reče Juanita. – Došao je da nam pomogne.

Felipeove oči zamišljeno su se stisle, a činilo se da ni ime nije pobudilo sjećanje.

– Davno je to bilo – reče Rian. – Ja sam bio dječak. Vi ste me tada spasili od vješanja.

Rian izvadi iz džepa španjolski novčić što mu je Juanita vratila i pokaže ga starcu. Gorki izraz pojavio se u stračevim očima. Zamahnuo je rukom i iz dlana izbio novčić koji se ot-kotrljao preko sobe.

– Nisam poslao po vas! – reče don Felipe oštro. Srdito je pogledao Juanitu. – Ti nisi imala

pravo da to uradiš!

– To ništa ne mijenja u ugovoru što smo ga zaključili prije dvanaest godina, don Felipe – objasni Rian. – Vi sami ste mi dali novčić...

– Samo kao igru s djetetom! – dahtao je stari čovjek. Život mu je postao sramotan, to ga je činilo ogorčenim i neprijateljskim – Ja vas se gotovo i ne sjećam. – Okrenuo je glavu i ponovno zurio u kamin. – Molim vas da me ostavite, gospodine.

Rian je oklijevao. Juanitino lice bilo je pokunjeno i molećivim pokretom pokazala je prema vratima. Rian kimne i pride još bliže naslonjaču i pogleda starca.

– Vi ste mogli zaboraviti, don Felipe – rekao je blago. – Ja nisam i nikada neću moći.

Don Felipe je sjedio ukočeno kao da ništa nije čuo. Rian se suosjećajno nasmiješio, a zatim se okrenuo i s Juanitom napustio sobu.

Bio je već gotovo pored vrata kad se don Felipe nagnuo u naslonjaču i rekao:

– Ispričavam se zbog neujednjenosti. Ali zaista je najbolje da odete. Ništa za mene ne biste mogli učiniti. Ne želim da vaša krv padne na moju glavu. Došli ste izdaleka. Moja kćerka će se pobrinuti da vam ovdje bude ugodno.

Rian je još oklijevao, pogledao blistavi mač i snažnu glavu bika iznad kamina. Sluga je zastao i zurio u njega. Juanita ga je lagano potegnula za ruku.

Rian se okrenuo i krenuo za njom.

Sjeli su za mali stol na verandi gdje je gusto granje i cvijeće azaleja i povijuša stvaralo sjenu. Mlada Indijanka donijela je ledenu limunadu u skupocjenu vrču.

Rian se naslonio. Njegov je pogled dokono pratio Indijanku, zatim je kliznuo prema horizontu do stjenovitih brda koja su okruživala dolinu i izgledala kao da prijete poput mračnih čuvara. Odjednom je postao svjestan da između grada iz kojega je došao i ove doline nije samo velika razdaljina u kilometrima, nego i u vremenu. Kao da je ujahao u davno, prošlo vrijeme neusiljene elegancije i naslijeđenih neobičnih običaja, u kome je jedan čovjek dokazao hrabrost time što je bijesna bika ubio mačem.

Juanitin glas prekinuo je njegove misli. Dok je točila limunadu, rekla je glasom u kome se osjećala samilost:

– Oprostite mu, gospodine O'Connore. One je ponosit čovjek i živi u prošlosti. Ne može se pomiriti s novim. Ne želi prihvatiti istinu da Amontillovi više ne vladaju Dolinom bikova.

– Čuo sam o Farnumu Grayu – reče Rian. – Zar je vašem ocu loše učinio?

Zatresla je glavom.

– Nije. Ali nije isključeno da ga još neće pokušati ubiti. Moj otac je bio s don Joseom, mojim ujakom, u koralu da bi gledao moga brata Marija. Jedan bik

se istrгнуo, konj moga oca se preplašio i zbacio ga. Liječnik kaže da je slomio kuk i da loše zarasta. Nije to bila jedina nesreća. Marija je bik s kojim je vježbao, zaskočio i...

U tišini kasnog poslijepodneva začulo se klopotanje kola koja su ulazila u dvorište. Lišće penjačica zaklanjalo je Rianu vidik. Juanita se ukočila, a u očima joj se zrcalila hladnoća.

Uskoro se začuje oštar, drzak glas mlade djevojke:

– Tomase! Brzo! Želim odmah razgovarati s don Felipeom! Smjesta. Jesi li čuo!

Odnekuda iza zelena zida Tomas je umirujući obećavao da će odmah udovoljiti gospodici. Rian se okrenuo u stranu kad je djevojka stupila na verandu. Juanita ju je pozvala prije nego što je stigla do kućnih vrata.

– Lupe! – Kad se djevojka okrenula prema njoj, nastavila je prijekorno: – Otac se loše osjeća. Ne bi trebalo da ga uznemiravaš.

Lupe Amontillo pride stolu. Haljina se na njoj osušila i bila zgužvana. U njezinu koraku bilo je mladenačkog poleta, u pogledu i u načinu kako je nosila kratki bič, bilo je divljine.

Kruto je zastala i neprijateljski zurila u Riana.

– Rian O'Connor – predstavila je Juanita. – Moja sestra Lupe.

Rian se nasmiješio.

– Mi smo se već sreli – rekao je mirno. Ustao je i lagano

se naklonio. – Da sam znao... – dodao je.

Osvetoljubivi bijes plasnuo je u Lupinim očima. Ona hitro podiže bič i udari njime Riana. Kožna vrpca ovije se oko Rianova vrata. Juanita je kriknula, s Lupe je povukla ruku da bi ponovo udarila.

Rian je preduhitri i snažno joj stisne ruku.

– Možda ipak nije zabuna – rekao je oštro. – Vama, mlada damo, potrebne su batine!

Juanita ih razdvoji, gurne Lupe unatrag i istrgne joj bič iz ruke.

Iza njih je stajala starija žena, koja je pratila Lupe. Bespomoćno je razrogačila oči.

– Odvedi je unutra, Maria! – obratila se Juanita ženi veoma oštro. – Pobrini se da se pristojno odjene. I zadrži je u njezinoj sobi dok ponovno ne bude znala što je pristojno!

Lupe je podrugljivo pogledala sestru, slegnula ramenima i okrenula se. Njezina leđa i hod odavali su da ne mari za sestri-ne riječi. Zalupila je vratima za sobom, Mariji pred nosom.

IX

Rian O'Connor ponovno je sjeo. Pogledao je Juanitu i osjetio da se u njoj bore suprotni osjećaji. Neko vrijeme vladala je nugalna tišina. Lupin prkos zbunio je Juanitu. Polako se okrenula prema Rianu.

– Lupe je tako mlada, Riane – ispričavala je sestru. – Oprostite zbog njezina lošeg ponašanja.

Rian kimne. On se nije sjetio dviju sestara Amontillo. Njegova sjećanja na hacijendu bila su vrlo blijeda, osim što je dobro pamtio čovjeka koji ga je spasio ispod vješala i bio prema njemu velikodušan.

— Ona misli da ima razloga za to — rekao je.

Juanita ga upitno i radoznalo pogleda.

— Spomenuli ste da ste se već sreli.

Rian kimne.

— Pored rječice. Vjerojatno me smatrala jednim od Farnumovih revolveraša. Vrlo je temperamentna — reče blago.

— Vjerojatno zbog toga ima nevolja.

— Više nego što zaslužuje — gorko će Juanita. Nagunula se naprijed i lagano položila svoju ruku na Rianovu. — Brinu me neugodnosti što ste ih morali doživjeti, Riane. Da sam znala... — Njezin smiješak pomiješao se s tugom. — Da sam znala kako će vas primiti otac i sestra, nikada vam ne bih napisala ono pismo.

— Time biste mi nanijeli zlo — odvрати hrabro. — Možda bih tada osjećao da sam propustio nešto dragocijeno. Ako je vaša sestra i postupila loše sa mnom, ipak sam mogao ponovno vidjeti vašeg oca i upoznati vas. Osim toga, Juanita, ja i ne bih bio ovdje da mi svih ovih godina don Felipe i Dolina bikova nisu tako mnogo značili. Želim da mi vjerujete.

Zahvalno mu je stisnula ruku, a oči joj se orosiše.

— Hvala vam, Riane!

Pogledao je u dvorište. Sunce je zalazilo. Uskoro će se večernje sjene spustiti na hacijendu. Sjedeći u miru svježje večeri teško je mogao zamisliti da su ova rascvjetana hacijenda i ponosni rod Amontillovih osuđeni na propast, kao što je nagovijestilo Juanitino pismo. On je već okusio malo zla koje je prijetilo Amontillovima. Lažni mir hacijende nije ga mogao zavarati.

— Zar nije opasno za vašu sestru da jaše ovim krajem bez bolje pratnje nego što je jedna stara žena?

— O, da! — potvrdila je. — Ali to se Lupi sviđa, Riane. — Slegnula je ramenima. — Ona odlazi na jahanje kad joj se sviđa. Odijeva se kao muškarac i nastoji se ponašati kao muškarac. Razumijem zbog čega se tako ponaša. I nastojim bdjeti nad njom. Ali... — Usne su joj poprimile tvrdi izraz i trag neprijateljstva učinio joj je glas oštrijim. Bilo je to neprijateljstvo, shvatio je Rian, koje je potjecalo iz bespomoćnosti i uzaludnih nastojanja da pomogne sestri. — Ali ja sam samo njezina sestra. Ona me ne cijeni i radi što joj se sviđa. Moj otac, naravno, malo što o tome zna. A ja mu bar za sada o tome više ne bih htjela reći.

Rian je nabrao obrve.

— Zar nema nikog drugog tko bi... — tražio je neku blažu riječ — tko bi mogao obuzdati vašu sestru?

Obuzdati? — Juanita zatrese

glavom. — Pokušao je moj ujak, don José, ali ona ga samo ismijava. Samo jednome jedinom čovjeku ovdje u Dolini Lupe je dopuštala da joj nešto kaže. Našem bratu Mariju. Njega je obožavala... — Na trenutak je zatvorila oči. — On je poginuo u nesreći o kojoj sam vam već govorila...

Njezin je glas na kraju drhtao, Rian je osjetio da je i ona obožavala brata.

— Mario je bio smion i hrabar — nastavila je. — I ponosan. Da je on živ... — prekinula je, a kada je nastavila govoriti, u njezinu je glasu bilo ogorčene tvrdoće. — Ali njega su žrtvovali Amontillovim bikovima. I pri tome neće ostati! I sve što posjedujemo bit će žrtvovano bikovima. — Glas joj je postao oštar. — Sve ćemo izgubiti, jer pretjerani obiteljski ponos, ludilo, tako nalaže!

— Čuo sam o jednoj okladi — reče Rian — u kojoj Dolina Amontillovih treba da bude dobivena ili izbubljena.

Ustala je. Visoka, lijepa djevojka, ponovo mu se obrati:

— Zbog toga sam vam pisala, Riane. No podite sa mnom. Moj ujak, don José, vjerojatno će vam sve bolje objasniti. Naći ćemo ga pored korala.

Rian ju je slijedio od verande preko dvorišta. Prošli su kroz uska vrata i voćnjak. Zatim su išli stazom koja je vodila preko kukuruznih polja s kojih su se radnici vraćali.

Bikovi za borbu bili su u ko-

ralu pored rječice Toro. S druge strane rječice bili su pašnjaci koji su se blago uzdizali prema udaljenim brdima.

Don José je stajao pored jednog korala i razgovarao s Meksikancem gruba lica koji je neprekidno nevoljko kimao. Kratki naborani ožiljak ocrtavao se na vratu muškarca tik ispod brade. Hlače su pokrivale duži i mnogo gori ožiljak na butini — obje uspomene na divljinu Amontillovih bikova.

— Don José — predstavila je Juanita — htjela bit te upoznati s gospodinom O'Connorom.

Don José se okrenuo prema njima. Bio je to mršav čovjek kao i njegov brat, a bio mu je i inače sličan, karakterom i izgledom, samo što je bio blaži i imao je više razumijevanja za ljudske neuspjehe.

Pružio je Rianu ruku i uz to se nasmiješio obradovan, iako iznenađen.

— Gospodine O'Connore, drago mi je što ste došli. — Naklono je odmjeravao Riana. — Promijenili ste se, no možda je starost pomutila moja sjećanja.

Rian se smješкао.

— Davno je to bilo, prije dvanaest godina.

— Zar tako dugo? — mrmljao je don José. — Pa da, vi ste tada još bili dječak. — Pogledao je Juanitu. — Da li je već razgovarao s ocem?

Juanita kimne.

— Bojim se da se otac baš nije obradovao.

Don José se ponovno obrati Rianu:

– Molim vas, budite obazrivi prema mojem bratu, gospodine. Njemu nije dobro. Ja ću još razgovarati s njim. Nadam se da ćete biti naš gost.

Rian je kratko razmišljao.

– Još nije odviše kasno. Cijenim poziv, ali...

– Nemojte, molim vas! – prekinuo ga je don José. – Vi ste naš gost.

– Dobro. Dakle, ovu noć – pokorio se Rian. – Ali sutra se moram vratiti u grad. Tamo imam... – prekinuo je. Opazio je da vakeros s ožiljcima pažljivo prisluškuje razgovor.

Don José je shvatio šutljivi znak. Pogledao je onoga čovjeka.

– Pedro, pobrini se da bikovi što smo ih odabrali za svečanost budu odvojeni od ostalih i smješteni u koral koji sam odredio. Želim prije mraka znati da je to učinjeno.

Pedro je još trenutak promatrao Riana. U njegovim crnim očima Rian je spazio hladnoću i odbojnost. Zatim je kimnuo i pošao.

– Mislim da sam vas razumio, gospodine O'Connore...

– Ako vam nije nezgodno, meni bi bilo draže da ne budete tako službeni. Zovite me Rian.

Don José kimne prihvaćajući.

– Ako je vama tako milije, Riane. – Pogledom je slijedio Pedra, a zatim se vratio Rianu.

– Naši vakerosi ponekad čuju više nego što je dobro, pa iskrsavaju nove priče.

Promatrao je Juanitu, a Rian je u njegovim očima vidio zabrinutost.

– Da li se Ortega vratio iz grada? – upita don José.

– Nije – odvrati djevojka. – To me zabrinjava. Obećao je da će se rano vratiti.

Don José ju je promatrao, a ona je izbjegavala njegov ispiti-valački pogled.

– Moram se pobrinuti za večeru – rekla je brzo. – Molim vas, ispričajte me.

Rian kimne. Don José ju je gledao sve zabrinutije.

– Jesi li sigurna da će se vratiti kući? – upitao je oštro.

Juanita je oklijevala.

– Obećao je. On se jednostavno mora vratiti.

Okrenula se i brzo otišla.

– Ortega? – upita Rian.

– Njezin brat – objasnio je don José. – Posljednji Amontillo.

Nešto u njegovu glasu, možda potištenost ili tuga, potaknuli su Riana da i nehotice pomisli na vitkog, zgodnog mladića kojeg je susreo na opasnu putu iznad Doline bikova. Momak koji je očito namjeravao pobjeći i kojeg su slijedila dva revolveraša. Njihovu su konji imali oznake Farnuma Graya.

Ali sada očito nije bio pravi čas da se don Joséu kaže kako se posljednji Amontillo neće vratiti.

Don José mu je položio ruku na rame.

– Dodite. Pokazat ću vam vašu sobu. Poslije večere ću vam

reći zbog čega sam molio Juanitu da vam piše.

X

Večerali su u dvorani obloženoj tamnom hrastovinom, a strop je počivao na teškim stupovima. Na stolu su plamsale svijeće i mamile odraze sa skupocjena pokućstva uvezena iz Španjolske.

Don Felipe je sjedio u invalidskim kolicima na čelu stola. Malo je jeo i ponekad srknuo iz čaše malo šerija. Činilo se kao da je odsutan, a Rianovu prisutnost primio je do znanja kratkim kimanjem glave.

Don José je zauzeo mjesto na drugom kraju stola. Rian mu je sjedio zdesna, a do njega je bilo jedno prazno mjesto, koje je očito čekalo Ortegu. Do sada nitko nije spomenuo njegovu odsutnost.

Juanita i Lupe sjedile su nasuprot Rianu. Lupe je nosila elegantnu haljinu što ju je na Rianovo iznenađenje potpuno promijenilo. Ne samo da se doimala starijom, već i bila ženstvenija, iako posve drugačija nego njezina sestra. Živahnost u pogledu i pokretima sasvim je odudarala od sestrina ozbiljna držanja. Bila je lijepa djevojka i toga je bila svjesna.

Činilo se da je nespornost pored rječice i kasnije na verandi zaboravila. Stalno je sa zanimanjem proučavala Riana i pokušavala ga očarati ljubaznim razgovorom. Čini se da se to Juaniti baš nije svidjelo.

Prije nego što je večera bila

završena, don Felipe je zabrinuto podigao pogled i zadržao ga na Orteginu praznome mjestu.

— Ortega? Zašto on nije ovdje? — pitao je nevoljko.

Juanita je pogledom pozvala don Josúa i on reče:

— Zacijelo se zadržao u gradu. Znaš već kakvi su mladi ljudi. Sretnu prijatelja i zakasne.

— Slegnuo je ramenima. — Ne kažem da bi htjeli biti nepažljivi, ali u bezbrižnoj dobi dvadesetih vrijeme ima lošu osobinu da neopazice prođe.

— Trebalo je da se rano vrati kako bi vježbao u areni — reče don Felipe ogorčeno. — Pobrini se da sutrašnje poslijepodne provede pored mladih bikova.

— Stegnuo je usne prije nego što je nastavio: — Već za tjedan dana morat će se iskazati u koridi.

Mislio je na borbu s bikovima u areni u gradu, pretpostavljao je Rian.

Ljutiti don Felipeov pogled prešao je na njegove kćeri. Nestrpljivo ih je promatrao.

— Vama je vrijeme da se udate — rekao je bez okolišanja. — Pa što je s tim mladim liječnikom? Treba li da razgovaram s njim?

— Oče! — pobunila se Juanita i pocrvenjela. Rian je mislio da otac misli na nju dok nije nastavila: — Kako možeš dovesti Lupe u tako neugodan položaj!

Ali Lupe nije bila nimalo zbunjena. U njezinim očima blistala je obijesna radost.

— Da, oče, kako možeš Juanitu tako užasnuti. Ta ona je dama i stoga neće trpjeti da njezina sestra prva pokaže zanimanje za muškarca.

— Ti si upravo prava osoba koja će se rugati ponašanju jedne dame! — napao ju je otac. — Nemam često prilike da te vidim dolično odjevenu. Ponekad čak zaboravljam da si žensko.

Odmaknuo je kolica od stola. Pokret rukom pokazao je sluzi da ga izveze.

Dok mu je sluga prilazio, pogledao je Riana.

— Oprostit ćete starome čovjeku što je slab, gospodine O'Connore. Moram se povući. Želim vam ugodan povratak u vašu domovinu.

Zavladala je kratkotrajna šutnja dok je don Felipe napuštao blagovaonicu, a zatim don José reče:

— Dodite, Riane, popušit ćemo cigaretu u dvorani bikova.

Rian je ustao, lako se naslonio sestrama i pošao za don Joséom.

Don José ga je uveo ispod niskog luka u ugodnu dvoranu. Na zidovima su visile slike bikova i toreadora. Ponudio je Rianu da sjedne za mali stol, prpalio svijeću i pružio mu kutiju s cigarama.

— Smijem li vam natočiti konjak?

Rian zaniječe glavom i pripali cigaru na plamenu svijeće. Pričekao je da i don José zapali, a zatim je rekao:

— Vi znate da se Ortega neće vratiti, zar ne?

Don José ga začuđeno pogleda.

— Bojim se da je tako. Zar vi to znate?

Rian kimne.

— Sreo sam ga danas prije podne na Putu Apaša. To može jedino značiti da je htio neopažen otići iz Doline. Tada nisam znao tko je on. Naslutio sam tek kada sam vidio Lupe na haciendi.

— Oni su nalik jedno drugome, iako su vrlo različiti. On je osjetljiv dječak, nasilje ga užasava. — Okrenuo se prema slikama. — I ja sam Amontillo. Ipak mogu razumjeti Ortegu. Da je on moj sin...

Zašutio je. Ramena su mu se malo spustila kao da je osjetio teret slavne porodične tradicije.

— Ali koride i bikovi, to nam je u krvi. Riane... Na tome se temelji posjed Amontillovih — Ponovno je pogledao posjetioca — Ne bih vam htio dosađivati našim obiteljskim pričama. Ipak vam moram ponešto objasniti kako biste razumjeli u kakvu smo nevolju zapali.

Pokazao je na portret ponosnoga muškarca orlovskoga nosa.

— Don Carlos Fernandez y Amontillo — najveći matador svoga vremena. Kralj mu se toliko divio da mu je, nakon što se povukao iz arene, darovao posjed u Novoj Španjolskoj, a Carlosu je dopustio da izabere mjesto i odredi granice posjeda. Carlos se naselio ovdje, u dolini s prekrasnim pašnjacima, zaštićenoj strmim stijenama. Dobro

mjesto da se u Novome svijetu njeguje ponosna tradicija – korida, da se uzgajaju bikovi za borbu, divlji, vatreni.

Više od stotinu godina Amontillovi su ovdje živjeli u miru. I nakon što je ovo područje pripojeno državi Teksas, u sklopu Sjedinjenih Američkih Država, to se nije promijenilo, Mi smo bili zadovoljni da uzgajamo bikove, obrađujemo zemlju i podižemo djecu. U gradu Nueva Valencia don Carlos je sagradio arenu. Do danas se zadržao običaj da se tamo svake godine održi fiesta za stanovnike doline, a vrhunac je uvijek bila korida. Svakome je dopušteno da nastupi kao borac, ako je dovoljno hrabar da se suprotstavi Amontillovim bikovima, Riane. Mi, potomci don Carlosa, uvijek smo se borili za slavu i čast svoje porodice, a ostalim matadorima prepuštali smo nagrade što smo ih mi darovali.

Ponosno su zvučale don Joséove riječi. Kad je zašutio, lice mu se smrklo. Sada je trebalo da pripovijeda o njihovu jadu.

– Stotinu godina, Riane, nitko nas nije ugrožavao. Onda je prije dvije godine u Dolinu došao Farnum Gray s govedima i s mnogo jahača. Naselio se u pokrajnoj dolini, gdje smo mi držali ovce. Kad smo mu prigovorili, smijao nam se u lice. Tvrđio je da je to državna zemlja, na kojoj se može naseliti svatko tko ima pušku da bi se održao. Moj brat mu je objasnio da mi zemlju posjedujemo darovni-

com španjolskoga kralja. Ali Gray je tvrdio da darovnica više nije valjana otkako je ova zemlja pripala Teksasu. On je odvjetnik i zna o čemu govori. Moj brat se razljutio i po drugi put je odjahao s vakerosima tamo. Ali oni se nisu moli oduprijeti puškama i revolverima Grayevih plaćenika i mi još oplakujemo grobove ljudi koji su toga dana izginuli.

– Je li se don Felipe obratio šerifu? – upita Rian.

– Nije. Breck i nije pravi šerif. Nikakvi opći izbori nisu održani, samo nekakva farsa u kojoj većina stanovnika Doline nije sudjelovala. Većina ih ne zna ništa o svojim pravima, a u glavnom gradu ovdašnji su odnosi još nepoznati.

– Onda ne razumijem – odvrati Rian – zašto se don Felipe još nije obratio vladi. I zbog čega nije darovnicu, ako je još ima, upisao u nadležnom uredu, kako bi bila pravovaljana. Zar on ne zna da je Grayeva tvrdnja o nevažnosti španjolske darovnice samo drski blef?

Don José teško uzdahne.

– Da! On to zna. Ali Gray je, da bi to spriječio, pogodio mog brata u najranjivije mjesto. Povrijedio je njegov obiteljski ponos i naveo ga na okladu. Neka se rat oko pašnjaka raščisti u borbi s bikovima, predložio je. Bude li na sljedećoj fiesti pobjednik jedan Amontillo, Gray će napustiti Dolinu. Ako pobijedi jedan od boraca što ga je imenovao Gray, Amontillovi

će Grayu predati čitav svoj posjed.

Rian je zbog ovog obrata začuđeno tresao glavom.

— Oh, prihvaćanje te oklade nije bilo tako bezumno kao što se čini — branio je don José brata. — Njegov sin Mario bio je tako sjajan borac s bikovima kao što je vjerojatno bio don Carlos. Nije se moglo ni pomisliti da Mario ne bi dobio tu okladu za Amontillove. Po mom mišljenju to je morao znati i Farnum Gray. Mi pretpostavljamo da ga je on htio ubiti. I brinuli smo o tome da Mario nikada ne bude bez tjelohranitelja kada je odlazio s hacijende.

Onda je Grayu pomogao sam đavo. U nesreći s bikovima, koja je moga brata prikovala za invalidska kolica, Mario je poginuo. Sada je morao nastupiti drugi sin, Ortega, koji se boji bikova i koji bi sasvim sigurno izgubio bitku, a vjerojatno pri tome i poginuo. Ortega je pobjegao i to mi je čak drago. Marijovom smrću sve je već bilo izgubljeno.

Sada je Rian razumio starog, ponosnog gospodina. Umjesto da se uzrujava zbog uljeza, posjed je trebalo obraniti slavnim mačem Amontillovih. Tom izazovu nije mogao odoljeti.

I dok je Rian još potresen razmišljao o đavolskom udarcu sudbine što je pogodio Amontillove, vrata su se otvorila.

Don Felipe je iz invalidskih kolica gledao Riana i svoga brata. Zatim je sam uvezao kolica u dvoranu, a na njegov mig

je sluga, koji ga je pratio, zatvorio vrata za njim.

— Oprostite, senjor — rekao je oštro Rianu — ali moram razgovarati s bratom.

Ovo je bilo dovoljno jasno, a Rian je ipak oklijevao.

— Don José mi je objasnio kakvu ulogu ovdje igra Farnum Gray — rekao je. — Ja nisam odvjetnik, don Felipe, ali već sam godinama službenik u održavanju zakona i reda. Ako još imate u rukama original darovnice, vaša će prava biti priznata, ja vam to jamčim.

— Felipe — reče don José zaklinjući — još nije prekasno da se poništi oklada.

Don Felipe ga je prezirno gledao.

— Oklada je sklopljena na trgu pred stotinama svjedoka. Mi ne možemo nikoga prevariti.

Don José pocrveni.

— Felipe, i meni čast obitelji nešto znači. Ali natovariti taj teret momku koji...

— Koji je Amontillo! — odbrusi don Felipe.

Odvezao je kolica u stranu da vrata ostanu slobodna i izazovno je pogledao Riana.

— Znam koliko ste kilometara projahali, senjor O'Connor. Ne bih se htio pokazati nezahvalnim, ali ja nisam poslao po vas. I nema ništa što biste vi ovdje mogli učiniti. Samo bespotrebno stavljate svoj život na kocku. To je bila poštena oklada. A Gray nije učinio ništa zbog čega bi se trebala poništiti. Zbog toga će oklada biti provedena sljedećeg tjedna.

– I Amontillovi će izgubiti sve – odvrati don José oštro. – A posljednji od Amontillovih izgubit će čak i svoj život!

– Možda ću još i to morati doživjeti. Ali jedno nećemo izgubiti, José. Čast!

Don Joséovo lice zacrvenjelo se od bijesa.

– Čast? Ako ti odbacuješ sve, čak i život svojeg posljednjeg sina zbog jedne sulude oklade? Ne, Felipe, to nije čast, to je sljepo ludilo! A, doći će dan...

– Senjor O'Connor! – prekinu ga don Felipe hladno. – Vi ćete nas sada napustiti!

Rian pogleda don Joséa.

– Sutra ću se s vama oprostiti. – Zatim se obratio obojici. – U Nueva Valenciji neće biti nikakve borbe s bikovima – izjavio je. – Za to ću se ja pobrinuti.

– Vi? – upita don Felipe s nevjericom.

– Kako to, Riane? Kako? – upita don José i između nevjerice i radosti. – Vi nemate autoriteta...

Rianova ruka već je posegnula za zvijezdom da je pokaže braći.

– Kao gradski šerif imam autoritet, don José. I znat ću ga primijeniti.

XI

Danja vrućina zagrijala je Rianovu sobu pa mu nije bilo ugodno. Otvorio je španjolski prozor na kakav nije bio naviknuo, koji se nije podizao gore kao svuda u Americi, već se

otvarao poput prozora u Evropi.

Gledao je grmlje i ukrasno bilje u dvorištu. Povjetarac mu je hladio obraze i donosio miris jasmína.

Zamišljen zbog problema kako da tvrdoglavom don Felipeu najbolje pomogne, otkopčao je opasač s revolverima i objesio ga preko kreveta. Šešir je bacio na stolac, s uzdahom se spustio na krevet i izuo čizme. Kad je zatim ustao da bi svukao košulju preko glave, krajičkom oka je opazio da su se vrata počela otvarati. Brzo se okrenuo i zgrabio revolver.

Začudio se posjetu. Bila je to Lupe Amontillo. Zatvorila je vrata i naslonila se na njih. Promatrala je Riana i revolver u njegovoj ruci hladnim, prezirnim pogledom.

Rian se naslonio na zid i vratio revolver u korice.

– Netko je od nas – rekao je hladno – ušao u pogrešnu sobu.

Lupe se porugljivo smijala.

Ogledala se po sobi kao da nešto traži.

– Zar ne osjećate miris jasmína? – upitala je sa smiješkom.

Rian pokaže prema prozoru.

Pošla je do prozora, naslonila se, zatim se okrenula i rekla:

– Ovo je soba za goste. Majka se uvijek pobrinula za svježe cvijeće kada smo imali gosta. Već sam mislila da je Juanita obnovila običaj, da bi iskazala počast spasiocu Amontillovih.

– Mislili ste drugačije – od-
vrati Rian. – Budući je već ka-
sno, sutra ćemo razgovarati o
gostinjskoj sobi Amontillovih.

Lupe podiže obrve.

– Oh, tako kreposni i skrom-
ni? – Ponovno se nasmijala. –
A ja sam mislila da svaki grin-
go umišlja da nije ništa manji
od don Juana...

– Ako dopustite – prekinuo
ju je grubo – ja sam upravo po-
šao u krevet.

Ona sliježe ramenima.

– Molim. Ne zadržavam vas.
On ju je gledao stisnutih oči-
ju.

– Što hoćete?

Ona prezirno podiže glavu.

– Ne ono što vi mislite. Ni-
sam ovdje za to da bih stvarala
teškoće ako vas ovdje pronadu
sa mnom.

– Nego?

– Hoću da napustite Dolinu
bikova.

On je ponovno bio iznenađen.

– Zašto?

– Jer ne spadate ovamo!

– A tko to spada ovamo?
Farnum Gray? – reče ljutito.

– Da! Sve dok ga ne istjera-
mo iz doline Amontillovih! Vi
ovdje niste ništa drugo nego
nepoželjno smetalo!

– Zaboravljate da sam po-
zvan u pomoć.

– Moja sestra vas je pozvala.
Juanita je oduvijek bila budala.
I odmah se i zatelebala u vas!

– Nasmijala se prezirno i upi-
tala: – Jeste li iznenađeni?

– Tko će istjerati Farnuma
Graya iz Doline?

Ona ponosno podiže glavu.

– Don Felipe će se snaći!

– Čim vaš brat Ortega obno-
vi slavu Amontillovih u areni?

Ona zatrese glavom, a gorči-
na se odrazila u njezinim oči-
ma.

– Znam da je pobjegao i da
se neće vratiti.

– Onda će Dolina Amontillo-
vih biti izgubljena.

– Neće! – rekla je bijesno. –
To se nikada neće dogoditi!

– Don Felipeu ponos neće
dopustiti da prekrši riječ.

– To i ne mora! – odgovori
djevojka divlje. – Jedan će
Amontillo u nedjelju poslije-
podne biti u areni i suprotstavi-
ti se bikovima. – Ona podiže
ruku i uperi kažiprst u Riana:
– Zato vam kažem: radije na-
пустите Dolinu Amontillovih,
nego da pokušate spriječiti ovu
sudbonosnu koridu.

Još trenutak ga je prodorno
gledala, a onda je izišla.

Rian je stajao još neko vrije-
me i zamišljeno gledao u zatvo-
rena vrata.

XII

Sunce je prodiralo kroz uske
prozore i unijelo malo vedrine
u tamu španjolske blagovaoni-
ce. Rian je sjedio na kraju stola.
Indijanka, kućna pomoćnica,
upravo je stavila tanjur s peče-
nim jajima pred njega.

Rekli su mu da se don Felipe
ne osjeća dobro i da će ostati u
svojoj sobi. Don José je zbog hit-
nog slučaja otišao već rano uju-
tor. Ni djevojke se nisu pojavlji-
vale.

Dobro je tako, mislio je Rian. Jučer je sve rečeno. On nije mogao pomoći kad bi ostao ovdje. S tekom se prihvatio doručka.

Podigao je pogled kad je ušla Juanita. Zapanjeno je zastala kao da je iznenađena da je još u kući. Zatim je pošla dalje prema stolu. Rian je ustao i primaknuo joj stolac.

Nasmiješio joj se.

— Drago mi je što ste došli. Ne volim sam zajutarkovati.

Uzvratila mu je samo uljudan smiješak. Izbjegavala je njegov pogled.

— Don José mi je pripovijedao da ste jučer nakon večere još razgovarali s ocem. — izgledala je izmučeno. — Molim vas, shvatite njegov ponos.

Rian kimne.

— Moramo na neki način spriječiti da tome ponosu ne bude sve žrtvovano.

— Bila bih tako sretna da se korida ne održi. Kada biste je mogli spriječiti. — Tek sada ga je slobodno pogledala. — Možete li to zaista učiniti?

— Nadam se da ću svoje malo brzopleto obećanje moći ispuniti. Ali ne znam hoće li mi i uspjeti — priznao je.

— Oh! — Bila je razočarana. — Ali vi zastupate zakon u Nueva Valenciji.

— Mislite li zaista tako? Samo izabrani gradonačelnik po nalogu Gradskog vijeća može pravovaljano imenovati šerifa. Da li je Conrad Roberson izabrani gradonačelnik Nueva Valencije?

— Izabrali su ga Amerikanci iz Valencije.

— Ali ne većina, ne građani meksičkog porijekla, zar ne? Njih nisu pustili na izbore, zar ne?

— Nisu.

— Onda ova zvijezda ne vrijedi više od komada lima od kojeg je napravljena. Dakle, ja ću se samo isprazno moći pozivati na zakon. — Rian je ustao. — Rado bih razgovarao s don Joséom prije nego što odjašem. Znate li gdje bih ga mogao naći? Čuo sam da se nešto dogodilo.

— Uza zadnji koral pored rječice. Pedro je donio vijest da se tamo ponovo pojavio crni matador. — Smiješila se ispričavajući se. — Nova priča strave i užasa naših peona.

— O crnom matadoru?

— Da. O jednome u crnom odjevenom i veoma mladom borcu s bikovima koji maskiran vježba s našim bikovima. Zaičelo jedan od naših vakerosa koji zbija šalu, ako se uopće nešto iza toga krije.

Rian kimne.

— Vjerojatno je tako.

Spremio se da pade, ali mu je Juanita prepriječila put. Lice joj je plamtjelo rumenilom.

— Lupe je sinoć bila u vašoj sobi, zar ne? — upitala je tiho.

Njegov odgovor bio je njegovo bezizražajno lice.

— Jutros mi je o tome pripovijedala prije nego što je odjahala. — Stid i bol odražavali su se u njezinu glasu.

Sad je Rian kimnuo.

– Da. Došla mi je reći da napustim Dolinu. To je bilo sve.

Mirno je podnio njezin ispiti-vački pogled dok je odvratila:

– Ali ona mi je rekla... zašutjela je.

Rian zatrese glavom.

– Što god da vam je rekla trebalo je da posluži tome da nas odvoji jedno od drugog, da bih ja lakše napustio Dolinu.

– Zbog čega bi ona to toliko željela?

– Nešto slutim, ali o tome još ne bih želio govoriti.

Na trenutak je rukom čvršće stegnula Rianovu ruku, a na usnama joj je treperio smiješak.

– Vjerujem vam, Riane.

XIII

Don José je već bio na povratku kući kada je Rian izlazio kroz mala vrata između zidina.

– Htio sam još razgovarati s vama prije nego što odjašete, Riane – reče. – Vi ćete zabraniti koridu?

– U svakom slučaju, pokušat ću.

Don José uzdahne.

– Toje preveliki zahtjev da se od jednoga stranca traži takva pomoć.

– Ne postoji nitko tko bi Amontillovima bio više obavezan od mene. Rado bih vidio povelju, don José. Osim toga, predlažem da povelju što prije registrirate u Houstonu.

Don José kimne.

– Razgovarat ću o tome s bratom. Dokument je u jednom malom svodu kućne kapelice.

Uvijek smo ga smatrali više kao neko nasljedstvo nego kao pravovaljani dokument.

Kapela je bila iza kuće. Dva kamena anđela sklopljenih krila čuvala su ulaz. S druge strane kapele bilo je obiteljsko groblje, okruženo ogradom od kovana željeza.

Ušli su u kapelu. Jedna svijeća je gorjela u crvenom odsjaju i nemirno osvjetljavala kip djevice.

Don José klekne ispred oltara i prekriži se. Rian ga je slijedio do niskog luka lijevo od oltara.

Mali svod nije imao prozora niti bilo kakav drugi ulaz. Trenutak je u tami vladala potpuna tišina u kojoj je Rian čuo tiho pucketanje svijeće.

Don José je zapalio šibicu i upalio svijeću na zidnom svijećnjaku. Svjetlo svijeće obasja čvrstu hrastovu škrinju na marmornom stolu. Ničega drugo nije bilo.

– Svi ti stari dokumenti pohranjeni su ovdje – objasni don José, okrećući se prema škrinji. – I stari kovani novac. Juanita vam je poslala jedan s pismom, kojim...

Prekinuo je zagrcnuvši se.

Rian brzo priskoči.

– Brava! – Glas don Joséa je drhtao. – Netko je provalio!

– Vi ste ovdje čuvali i zlatnike. Možda se provalnik polakomio za novcem.

Don José šuteći otvori Škrinju. Užurbano je tražio po starim papirima i napokon se užasnuto obratio Rianu:

– Nema je. Netko je ukrao darovnicu. – Don José se bespomoćno osvrnuo. – Nitko o tome nije znao – mrmljao je. – Samo obitelj.

Rian spusti poklopac.

– Ortega?

Don José zurio je u njega ne shvaćajući.

– Ortega? – Zatim je shvatio. – Da, naravno, Ortega! On se nije htio upuštati u borbu s bikovima. Ali nije htio ni da Amontillovi izgube Dolinu. Dakle, uzeo je darovnicu da bi je u Houstonu mogao obilježiti.

– Možda – odgovori Rian, iako nije bio siguran.

XIV

Rian O'Connor nije krenuo putem prema gradu. Jahao je pored rječice i koralu bikova za borbu, a zatim je skrenuo prema niskim brežuljcima iza hacijende. U jednom slijepom kanjonu uskoro je našao ono što je tražio: malu, kružnu arenu ograđenu drvećem. Sjahao je i radoznalo pošao prema živici. Kada mu se činilo da je sve prazno, preplašilo ga je srdito dahtanje i on je odskočio u stranu.

Bik je bio u koralu koji je vratima bio povezan s arenom. Gusto grmlje štitilo ga od sunca i slučajnog otkrića.

Rian je prišao bliže životinji. Bik je dahtao i kopkao nogama. Bila je to mlada životinja, a vrhovi rogova bili su mu otpiljeni. Zacijelo je bio divlji.

– Nije te bilo teško pronaći

– mrmljao je Rian. – Zbog toga se pitam...

Rian se trgnuo. Korak dalje od njega metak se zabio u gredu koralu. Zateturao je, izvukao revolver dok je do njega dopirala pucnjava puške.

Pojurio je u zaklon i pri tome je ugledao jahača visoko gore na obronku. Sljedećeg trenutka bacio se u rupu. Pucnjava je prestala, pa je on nakon nekog vremena izvirio ne bi li ugledao nekoga.

Još je pričekao i osluškivao. Bilo je vruće i takva tišina da je čuo zujanje muha.

Rian je ustao. Pretpostavljao je da je jahač koji je pucao bila Lupe Amontillo.

– Vjerojatno je vješta u borbi s bikovima – mrmljao je.

Uzjahao je i krenuo prema brežuljku gdje je vidio Lupe. Možda je djevojka već krenula kući.

Ako je Ortega iznevjerio oca, Lupe Amontillo zacijelo namjerava nastupiti na koridi.

XV

Spuštao se suton kada je Rian nekoliko kilometara ispred grada izbio na glavnu cestu. U ovom zabitom kraju Teksasa nasljedstvo čuvano stotinama godina ovisi o ishodu koride.

Smračilo se. Rian je ušao u Kristalnu palaču. Lokal je bio prepun. Koraknuo je na stepenice što su vodile gore prema sobama kada ga je Roberson pozvao.

– Pričekajte trenutak!

Rian se okrenuo i odmjerio ga.

– Posao šerifa ograničen je na grad – podsjetio ga je Roberson hladno.

– Zato sam se vratio – rekao je suho.

– Jeste li imali posla izvan grada? – upita Roberson razdraženo.

Rian podiže obrve kao da je začuđen.

– Vi ste zaposlili gradskoga šerifa, Roberson – reče ljubazno. – To nije razlog da vas se tiče što ja radim izvan grada.

– Tiče me se, jer vas ja plaćam.

– Još ni centa mi niste platili – odvrati Rian ljutito. – Ako vam se ne sviđa kako radim, odustajem od posla – reče i izvadi značku iz džepa.

– Ne prenagljajte. Na neki sam način zadovoljan vašim radom. Čuo sam što se sinoć dogodilo ispred »Bostonskoga graha«. Trask i Barker su jahači sa Tri pika.

– To sam već i sam uočio – odvrati Rian.

Roberson slegne ramenima i reče ljutito:

– Šerif se vratio prije nekoliko sati. Potražiti će vas.

– Dobro. Pošaljite ga k meni. Bit ću u svojoj sobi.

Roberson se hladno nasmiješi.

– Bolje će biti da ga ne potcjenjujete. – Gledao je kako je Rian vratio značku u džep. – Zašto je ne nosite?

– Zar je to važno? – uzvрати Rian pitanjem.

– Ako se plašite da je nosite...

Rian mu jednostavno okrene leđa i krene gore stepenicama. Dok je Roberson gledao za njim, on je od bijesa grizao usne.

Obrijao se i navukao čistu košulju. Ugasio je svjetiljku, prišao prozoru i gledao u noć.

Došao je s daleka puta da bi iskupio svoj dug kod don Felipea. A sada nije mogao učiniti ništa, mislio je mrzovoljno, nego čekati dan koride.

Znao je tko će se boriti za Amontillove i vjerojatno će pobijediti. Ali znao je i to da čovjek kakav je Farnum Gray u tom slučaju neće poštovati okladu.

Uznemirivala ga je i tajna ukradene darovnice. Nije vjerovao da ju je Ortega ponio sa sobom.

Najvjerojatnije je dokument ukrao netko tko je radio za Farnuma Graya. Netko tko je bio zaposlen u kući ili u blizini kuće. Možda Pedro koji se Rianu nije svidio.

Razmišljajući o dobrim izgledima da Gray dobije okladu, nije shvaćao zbog čega je htio još i darovnicu? Samo zbog veće sigurnosti? Ili je saznao da će se Lupe Amontillo natjecati umjesto brata.

Možda postoji i netko treći tko se nastoji domoći Doline Amontillovih. Netko podliji i prepredeniji od Graya!

XVI

Zamjenik šerifa Sola Brecka vidio je Riana kako ulazi u grad. S uzdahom zadovoljstva ustao je sa stolca ispred ureda. Čekao je da se Rian pojavi nakon što se šerif Breck vratio.

Zamjenika Peeblesa mučila je dosada, čeznuo je za prilikom da se iskaže. Dozlogrdilo mu je da pored Sola Brecka uvijek bude druga violina.

Odlučnim pokretom poravnao je opasač, pošao preko ulice i ušao u bar Longhorn.

Šerif je upravo nekom pristalom, dobro odjevenom Meksikancu, čitao bukvicu. Severino Valdez bio je borac s bikovima kojega je naručio Farnum Gray.

– Dakle, još jednom ti kažem! – Šerif je kažiprstom upro u matadora. – Dalje od djevojaka dok korida ne prođe. I dva pića uvečer su previše.

Valdez je htio protestirati. Breckova ruka spustila se na držak revolvera:

– A, upravo si dobio drugo piće!

Valdezova ruka grčevito je stegnula čašu. Popio je piće, naglo se okrenuo i zamalo se sudario s Peeblesom.

Peebles ga je laktom gurnuo u stranu i rekao šerifu:

– Novi šerif upravo je dojahao u grad.

– Ah! Znaš li možda tko je? Zamjenik Peebles zanijeće glavom.

– Ne znam. Izaći ću nakraj s tim ispiraćem zlata.

– Prema onome što sam o njemu čuo, on nije u tvojoj klasi, Sade. Bolje je tako, i ja se priključujem.

– Što to znači? – upita smrknuto. – Što misliš time reći?

Šerif Breck je pokušao ispraviti grešku.

– Ah, Sade, ja samo mislim da nema smisla da sreći odviše stajemo na žulj. – Uzeo je svoju čašu. – Obojica ćemo otići prijeko i pogledati novoga šerifa.

Peebles ljutito stavi na šank novčanicu od deset dolara.

– Zahtijevam da ti ga predvedem na određeno mjesto. Ne uspijem li, novac je tvoj.

Breck položi ruku na zamjenikovo rame.

– Ne ljuti se.

– Prihvaćam okladu – začu se iza njih glas Charleyja Flinta, kome je pripadao salun. On također položi novčanicu od deset dolara na šank.

Breck ga je ljutito mjerio.

Charley Flint mahne barmenu.

– Bit će bolje da popiješ još jedno piće – rekao je Peeblesu – prije nego što pogledaš novoga gradskoga šerifa. Možda će ti to biti potrebno – reče zlobno se smješkajući.

– Možeš uštedjeti to piće – ljutito će Peebles. – Vratit ću se za pet minuta. Onda ću od tvog novca kupiti cijelu bocu pića.

Tim riječima iziđe iz bara, a činilo mu se da na leđima osjeća Flintovo podrugljivo smješkanje.

Izišao je kroz pokretna vrata Kristalne palače, zastao i uzalud se ogledavao tražeći novoga šerifa. Otišao je do ugla ulice i nestrpljivo čekao. Napokon je vidio Riana kako napušta Kristalnu palaču i ide u restoran. Zamjenik obližnu usnice poput divljega mačka koji promatra poljskog miša.

— Pokazat ću ja svima — re-
žao je. — Pokazat ću ja tom šerifu! Pozvat ću ga na dvoboj!

XVII

Ephraim Weeks naslonio se na šank i čitao novine od prošle godine, kada je Rian ušao u restoran.

Rianov pogled prešao je preko praznih stolaca i pitao se kako je Weeksu uspjelo da se ovdje održi.

— Gdje je mladi doktor? — upitao je. — Onaj koji je jučer poslije podne bio ovdje?

Jenki iz Nove Engleske podiže glavu.

— Doktor Amherst? On ovdje samo jede.

Rian sjedne na stolicu.

— Tako sam i mislio. Što bi čovjek poput njega zapravo tražio u ovako zabačenom kutu Teksasa? — upitao je iako je to već točno znao.

Weeks prijede dugačkim kažiprstom preko brade.

— Hm, mislim da mu se nešto ovdje sviđa — odvratila.

— I ja tako mislim. — Rian odustane. — Dakle, zaboravimo ga i...

— I šerifa možete također za-

boraviti, Ephe — zaskvičao je glas iza Riana. — Tako reći zauvijek zaboraviti.

Rian okrene glavu.

Mršavi zamjenik stajao je ispred pokretnih vrata i u košćatoj ruci držao revolver.

Rian je nabrao obrve.

— Zar uvijek večerate s otkočenim revolverom, zamjeniče?

Peebles se porugljivo smješкао.

— S vremena na vrijeme. Zapravo, kad zaželim, šerife.

Pošao je prema šanku. Eph Weeks predosjećao je da će izbiti tučnjava i povukao se prema kuhinjskim vratima. Doimao se zabrinuto i bespomoćno.

Peebles je mahao revolverom.

— Ne vidim nikakve zvijezde na tebi, šerife. Jesi li već ostao bez posla?

Rian slegne ramenima.

— Ako vas to veseli... — Izvadio je značku iz džepa i zataknuo je za rever. — Jeste li sada zadovoljni?

— Možda — Peebles se opet podrugljivo smješкао. — Držiš li mnogo do te limene pločice?

Rian se okrenuo posve prema njemu i ustao. Peebles je zastao jedva pola metra ispred njega.

— Ako je tako? — upita Rian nevina izraza lica.

— Onda ću ti limenu pločicu uzeti — reče mu zamjenik — i zabosti je u tvoju stražnjicu. Istjerat ću te na ulicu i odvući do bara Longhorn gdje sam se

upravo okladio za deset zelem-
baća. Sad sve znaš.

Rianove vjede su se napola
zatvorile.

Zamjenik pride još bliže, gur-
ne Riana revolverom i zakrije-
šti:

– Skini zvijezdu!

Rian je skine.

– Stavi je na stol tako da je
lako mogu uzeti.

Rian posluša.

– Ti uopće nisi smion kao što
neki ljudi misle – rugao se
Peebles. Slobodnom rukom
uzeo je značku. – Sad se okreni
i sagni se!

Rian mu zakorači između no-
gu i istovremeno mu izbiје re-
volver iz ruke. Pri tome revol-
ver opali i metak se zabije u
prozorski okvir. Peebles se
skvrčio stenjući od bola. Rian
ga udari u bradu. Zamjenik je
pao poput vreće između dva
barska stolca.

Rian uzme zvijezdu i ponovo
je prikači. Oči su mu bljeskale.
Sagnuo se, podigao onesviješte-
na zamjenika, otrgnuo mu zvi-
jezdu s jakne, prebacio ga pre-
ko ramena i krenuo prema vra-
tima.

Ephraim Weeks ponovno je
živnuo. Odvezao je pregaču i
požurio za Rianom. Zastao je is-
pod vratnica, čekajući da vidi
što će se dogoditi.

Već je skupina radoznalaca
bila Rianu za petama kada se
on s teretom gurao kroz pokret-
na vrata bara Longhorn. U sa-
lunu je u međuvremenu počela
gužva.

Šerif Sol Breck okrenuo se od
šanka upravo u času kada je
Rian dugačkog zamjenika ba-
cio na najbliži stol. Peebles je
ostao ležati na rubu stola, a ka-
ko se nekontrolirano micao,
skotrljao se na pod. Trgnuo se
i nesigurno pipao unaokolo iz-
među nogu stola i stolaca. Ljudi
koji su se našli u blizini, gurali
su se oko njega.

Sol Breck probio se kroz
mnoštvo. Svjetlucanje službene
zvijezde kazivalo je Rianu tko
mu prilazi.

– Ja sam novi gradski šerif,
šerife – predstavio se. – Budu-
ći da je vaš zamjenik stvarao
nered, morao sam to prekinuti.

Breck isprva nije rekao ništa.
Sagnuo se, podigao Peeblesa na
noge i posjeo ga prilično žesto-
ko na stolac.

– Tu ćeš ostati sjediti! – re-
žao je omamljenom zamjeniku
u uho.

Uspravio se i odmjeravao
Riana. Uznemirilo ga je što mu
se čovjek učinio poznatim. Gdje
ga je samo već vidio? Tko bi on
mogao biti?

Rian ga je prezrivo proma-
trao.

– Čini mi se da Valencijom
trčkara previše nosilaca zvijez-
da. Barem dvije zvijezde previ-
še, rekao bih.

Promatrači su se čudili. Novi
gradski šerif hladnokrvno se
okomio na Tvrđoga Sola Brec-
ka, kojemu su se na licu pojavi-
le graške znoja.

Rian ispruži lijevu ruku.

– Uzet ću i vašu zvijezdu, še-

rife. Time ćemo poreznim obveznicima uštedjeti novac.

Breck je stajao poput kamena stupa nepomično i bezizražajno. Osjećao se kao uzet. On je ovoga čovjeka vidio i čuo o njemu, ali se ipak nije mogao sjetiti tko je. Nije se suprotstavio, nego samo otkopčao značku.

— Dobacite mi je.

Breck poslušao.

Rian uhvati blistavi komadić kovine i gurne ga u džep. Pogledao je Peeblesa. Čovjek je sjedio pognut, s rukama na licu.

— Čini mi se da bi bilo dobro da se doktor pozabavi njime — rekao je Rian.

Okrenuo se bez žurbe i ne osvrćući se izide. Prošlo je nekoliko sekunda a nitko se nije pomaknuo. Tada je zamjenik stenjući počeo pljuvati krv.

— Čini mi se da će Peebles u dogledno vrijeme jesti samo kosano — reče vlasnik saluna Flint i pogleda Brecka. — Tko je, do sto đavola, taj veliki momak, Sole?

Breck ovlaži suhe usnice.

— Ne znam — reče bezizražajno.

Prođe poput mjesečara pored Flinta prema izlazu, lupi o pokretna vrata i nestane u noći.

Jedan od gledalaca tiho zazviždi i reče:

— Breck se oznojio od straha i gotov je poput pržena Indijanca!

Flint ponovno mračno pogleda zamjenika koji je pljuvao krv.

— Izbacite ga! — režao je. — Zaprljat će mi cijeli pod.

XVIII

Sljedećeg jutra stajao je Rian O'Connor na niskim ljestvama ispred šerifova ureda i pribijao iznad vrata novu ploču. Doktor Amherst radoznalo je prišao i pročitao: »Šerifov ured«.

S očitim zadovoljstvom zabio je Rian posljednji čavao, sišao s ljestava i zadovoljno promatrao svoje djelo.

— Dobro jutro — pozdravi Amherst. Šerif se okrenuo, a Amherst nastavio ljubazno: — Smijem li vas pozvati na doručak? Nešto vam dugujem za mušterije što ste mi ih pribavili.

— Doručkovao sam, ali ću rado popiti šalicu kave.

Pošli su prema »Bostonskom gradu«.

— Šunku s jajima — naručio je Roger Amhers. — I šalicu kave za našeg šerifa.

Ephraim Weeks proslijedio je narudžbu u kuhinju, a Rianu je natočio šalicu kave. Mali vrč s mlijekom i posudicu sa šećerom primaknuo je Rianu. Zatim je očarano i sa sve više straha pratio Rianovu ruku koja je stavila pet žličica šećera u kavu.

— Zar se niste zabunili?

— Šećer uklanja okus kave — objasnio mu je Rian.

Budući da pri tome nije izgledao kao da se želi našaliti, Weeks radije ne odgovori.

— Čime ste jučer udarili našega Sada Peeblesa? — upita Amherst.

I on je bio začuđen koliko je Rian stavio šećera u kavu.

— Čime? — upita Rian hinjenim čuđenjem.

— Izbili ste mu dva donja i tri gornja zuba — objasnio je liječnik poslovnom točnošću. — Zadio je i lagani potres mozga.

— To mi je zaista žao — odgovori Rian i posegne za šećerom. Eph Weeks ga je preduhitrio i odmaknuo mu šećer s dohvata ruke. Rian pokorno sliježe ramenima.

— U ovome gradu odavno je nedostajala čistka — reče mladi liječnik. — Zakon je ovdje bio obična farsa, kao što i sami znate. No sada je drugačije. Barrem sam ja uvjeren da niste ni Grayev ni Robersonov pristalica. Ali tko ste?

— Samo čovjek koji luta i koji je ovdje u prolazu. Da li je mladome liječniku, koji mnogo obećava poput vas, potrebno da ostane ovdje? Zar ovdje ima nečega naročitog?

— Čudno, ali je tako. Znate, ovdje se sačuvao djelić stare Španjolske. Ovdje ima više topline i smijeha nego sive poslovne umješnosti. Ovdje ima sunca i bregova... No to vama ništa ne znači, zar ne?

Rian sliježe ramenima.

— Iz toga proizlazi da se vama ovdje više sviđa nego u Bostonu.

— Da, ali to ne objašnjava sve. Znate, čovjeku ne mora biti mjesto u njegovu rodnom kraju. Ako u njemu ostane, nikada neće biti sretan, ne znajući zašto.

Uvijek će biti uznemiren i nezadovoljan.

— Ako ode?

Oči Rogera Amhersta zasvjetlucaše.

— Možda nikada neće naći mjesto što ga nesvjesno traži. Ali ono postoji, to mjesto kamo on pristaje i koje mu je pravi dom. Ja sam ga našao ovdje.

Našao si ti i Lupe Amontillo, mislio je Rian. Odgurnuo je praznu šalicu i ustao.

— Dobro, onda vam mogu čestitati.

Amherst kimne.

— A kako se vama sviđa u Neuve Valenciji? — upita.

Rian zastane pored vrata. Pri pomisli na ono što Amhersta ovdje veže, nehotice je pred njim iskrsnulo Juanitino lice.

— Tko zna? — smiješak mu zatitra na usnama. — Možda i ja sasvim dobro pristajem ovamo. To još ne znam tako sigurno kao vi.

XIX

Nakon što je Rian neko vrijeme prosjedio u svom novom uredu, počelo ga je obuzimati sve veće nezadovoljstvo. Već se sukobio sa šest ljudi koji su radili za Farnuma Graya. Ona dvojica na Putu Apaša, Brenner i Milo, nisu preživjela. Doduše, nitko nije vidio što se s njima dogodilo. Ali posve sigurno će Gray njihov nestanak dovesti u vezu s njegovim dolaskom. Ubojice konja Traska i Barkera sramno je poslao kući. A sada je Grayeva okružnog šerifa i njegova zamjenika tako ponizio

da se više ne mogu pojaviti u Dolini. A Gray još nije vratio protuudarcem!

I sve dotle dok je Gray to prihvaćao, on ništa nije mogao poduzeti nego sjediti skrštenih ruku i čekati koridu.

Bez obzira kako će završiti sudbonosna korida, stvari će se tek tada početi rasplitati. I onaj tko je prisvojio darovnicu Amontillovih, ući će tada u igru.

Zvijezde što ih je oduzeo Brecku i Peeblesu stavio je u ladicu. Kad je podigao pogled, vidio je dvojicu jahača kako su zaustavili konje ispred privezišta. Samo jedan je sjahao i prišao vratima.

Čovjek koji se uspeo stepenicama imao je veliki trbuh, bio je neuredno odjeven i, prema Rianovoj procjeni, pedesetih godina. Koliko je Rian mogao vidjeti kroz otvorena vrata, nije nosio oružje.

Drugi, koji je ostao u sedlu, bio je mješanac, bezizražajna lica. Njegova prljava pamučna košulja bila je dopola otkopčana. Glava mu je bila omotana crvenim šalom. O desnom boku nosio je kolt, a o lijevom nož u koricama. Rianu se odmah učinilo da je to vrlo opasan momak.

Debeljko je snažno nogom otvorio vrata. Polagano je odmjeravao Riana i pri tome stisnuo debele usnice. Napokon je rekao:

– Ne vidim ni rogove, ni rep, ni kopita. Razočaran sam.

Rian je ignorirao šaljivu us-

poredbu sa đavolom i hladno upitao:

– Što mogu učiniti za vas?

– Ja sam Farnum Gray – reče posjetilac i pričekao Rianovu reakciju. Budući da je ovaj ostao miran, oči su mu se suzile i on nastavi: – Ne znam koliko vam Roberson plaća da nosite njegovu zvijezdu. Nudim vam dvostruko.

– Za što?

Navodni bivši odvjetnik i oti- mač pašnjaka nabrao je obrve. Prišao je stolcu pored zida, okrenuo ga i stavio na njega lijevu nogu. U tom položaju, s lijevom rukom na naslonu, do- imao se, tako je bar on mislio, izuzetno važno i impozantno.

– Breck je radio za mene – rekao je bez okolišanja. – Pobjegao mi je. Htio bih da vi preuzmete njegovo mjesto.

Rian je ostao posve ravnodušan.

– Ja sam do sada smatrao da šerif radi za sve – odvratio je.

Gray je nakrivio glavu kao da tako može bolje prosuditi zbog čega čovjek tako okoliša.

– Ne moramo se igrati skrivača – reče nevoljko. – Breck je radio za mene kao što ste vi do sada radili za Robersona. – Ljutito je odmahnuo rukom. – On je pobjegao pred vama, a Peebles neko vrijeme neće služiti ničemu. Zbog toga sam došao k vama. – I već se hvatao za novčanik. – Koliko želite?

– Mislim da ću vam biti preskup – reče Rian.

– To prepustite meni – od-

vrati Gray nevoljko – Dakle, koliko?

– Možete me pridobiti samo za darovnicu Amontillovih.

Gray lupi nogom o pod i odgurne stolac.

– Što? Drski nadničaru, ja ću vas... – Od bijesa mu nije pala na um nijedna odgovarajuća riječ kojom bi izrazio što bi s Rianom najradije učinio.

– Rekao sam vam da će vam moja cijena biti previsoka – mrmljao je Rian.

Teškom mukom Gray se ponovno savladao.

– Breck mi je već rekao da ćete se okomiti na mene. Ali darovnicu Amontillovih dobit ću ja i nitko drugi! I Dolinu neću dijeliti ni s kim! Stoga vam prepuštam da izaberete: ili ćete raditi za mene i biti za to dobro plaćeni, ili ćete raditi protiv mene i dobiti metak!

– Prijetite mi? – upita Rian blago. Ustane, i debeljko se povuče.

– Brzi ste pri povlačenju revolvera – reče Gray gnjevno.

– U svakom slučaju dovoljno brz da Brecka protjerate iz Doline. Ali nitko nije dovoljno brz da bi se uhvatio ukoštac sa svima nama.

Nakon tih riječi naglo se okrenuo i izišao. Kroz otvorena vrata Rian je vidio kako je uzjahao, nešto promrmljao mješancu, na što je čovjek dobacio Rianu brz, oštar pogled. Okrenuli su konje i otkasali niz ulicu.

Rian se zamišljeno gladio po bradi. Sada je još jasnije da

Gray nije imao veze s krađom darovnice. On bi, inače, najvjerojatnije zanijekao da je posjeduje. Umjesto toga on nije ni mislio na samu darovnicu, već je taj pojam shvatio kao posjed Amontillovih, što ga nije htio ni s kim dijeliti.

Rian je napustio ured. Još jednom je sa zadovoljstvom pogledao novu ploču i pomislio da će ured uskoro imati zakonski imenovana službenika.

Skrenuo je u glavnu ulicu. Približavajući se Kristalnoj palači vidio je kako neki Meksikanac dolazi iz ulice pored saluna. Čovjek je oklijevao, zatim se okrenuo u Rianovu smjeru, a tek kada je napravio drugi korak, opazio je Riana. Zastao je naoko zbunjen, a njegove crne oči susrele su se s Rianovim sivim očima.

– Zdravo, Pedro – reče Rian, zastane i htjede se raspitati što ga je dovelo u grad. Ali sada se Pedru žurilo da prođe pored njega. Rian je zamišljeno gledao za njim i začuo prezriv glas:

– Opet na poslu, šerife?

Rian se okrene. Roberson je izašao iz Kristalne palače. Prišao mu. Rian je osjetio opori miris parfema, a pogled mu klizne preko svježe izglaćana odijela. Koltove je nosio u visini bokova, ispod kratkoga kaputa.

– Vi ste nadmašili svojeg prethodnika – nastavio je Roberson. – Kao što sam čuo, prijašnji šerif i njegov zamjenik napustili su grad. Prema tome,

vi ste sada ovdje jedini zastupnik zakona. — Kockar se smješкао. — Htio bih reći da ste zaslužili povišicu.

— To je prije nekoliko minuta rekao i Farnum Gray — odvrati Rian.

Roberson na trenutak raskolači oči.

— A, što je htio?

— Da radim za njega. — Rian je poluzatvorenih očiju proučavao kockara da vidi kako će reagirati na te riječi.

— Jeste li odbili? — upita Roberson kritičkim prizvukom.

— Ponudio mi je dvostruko od onoga što mi vi plaćate — reče Rian. — Ali ja sam tražio cijenu koju on nije htio platiti.

— Još višu? — upita Roberson bezizražajna lica.

— Da. Darovnicu Amontillovih.

— Što. Pa, on je uopće nema! Mislim, ništa nisam o tome čuo da bi don Felipeu nedostajala darovnica.

— Baš tako. Ni ja nisam čuo. Htio sam zatražiti cijenu koju on ne može platiti.

Rian se osmijehnuo kockaru i pošao prema restoranu »Bostonski grah«. Okrenuo se kad je začuo topot kopita.

Lupe Amontillo i Roger Amherst jahali su pored njega. Ona je sjedila na lijepu sivome konju, koji je očito bio pravi arapski. I djevojka je izgledala vrlo lijepo u zelenim hlačama matadora i bijeloj, nabranoj košulji. Crni, plitki šešir bio je vezan baršunastom vrpcom. Dje-

vojka je Riana pogledala odsutno dok mu je Amherst mahnio i nasmijao se.

Rian je bio jedini gost u lokalu. Weeks je podigao pogled s novina.

— Koliko dugo doktor pozna Amontillovu kćerku? — upita ga Rian.

— Koju od njih dvije? — zagunda Weeks.

— Mladu, Lupe.

— Dovoljno dugo — reče Weeks mrzovoljno. — Zar ga je opet odvela sa sobom?

Rian kimne, sjedne na stolac bez naslona i pokaže na vrč s kavom.

— Weeks mu donese šalicu i natoči.

— Njezin je otac prošle godine imao nezgodu, pri kojoj mu je sin poginuo. Meksički liječnik nije bio u gradu, pa je Lupe pozvala Rogera. Don Felipe je bio s njim kao liječnikom zadovoljan, a Lupe kao s pratiocem.

Rian je stavljao šećer u šalicu sve dok ga Weeks nije odnio.

— Više od pet žličica je nezdravo — mrmljao je.

— Nije! — bunio se Rian. — Neka ciganka mi je prorokla da neću umrijeti sve dok mi bude prijaš šećer.

— Ovo zvuči još naivnije nego što izgledate — odgovori Weeks.

Rian se smješкао i naručio je-lo. Dok je Weeks bio u kuhinji, Rian je uzeo novine što ih je Weeks čitao.

Novine su bile izdane u San Antoniju i gotovo godinu dana

stare. Rian je preletio naslovnu stranicu i listao dalje. Jedna bilješka na trećoj stranici pobudila je njegovu pažnju.

— Posmrtni ostaci Bata Robertsona predani su danas zemlji mjesnoga groblja. Osim njegova brata, čini se da ga malo tko oplakuje. Ako je potrebno da se osvježi sjećanje: Bat je bio revolveraš, brži na jeziku nego na nišanu. Nadmašio ga je šerif O'Connor u Shermanu prilikom oklade za brži metak kada se nakon pucnjave u salunu gdje je bilo i mrtvih, htio oprostiti na ukradenu konju. Sprovod je po želji njegova brata obavljen ovdje. Sadie Allison položila je prekrasan vijenac na njegov grob. To znači da je za to bila plaćena.

Rian je platio i uputio se prema vratima. Ušao je neki mladić, stao u stranu i gledao za njim.

— Tko je to?

— To je, sine — reče Weeks — novi šerif u Nueva Valenciji.

Mladić tiho zazviždi kroz zube.

— Prilično veliki momak, ha? Weeks kimne.

— Još veći nego što izgleda.

XX

Goli crveni zidovi Zapreke Apaša odražavali su sunčane zrake i mučili vitka čovjeka na veliku vrancu.

Ortega Amontillo vratio se u Dolinu bikova!

-91- Danima se borio u sebi, a njegove psihičke muke postajale su sve veće sa svakim kilometrom što ga je odvodio od rodne Doline.

Ortega je rođen kao Amontillo, ali u njemu je prevladavala blaža krv njegove majke. Od djetinjstva se bojavao crnih, rogatih životinja, koje su bile ponos Amontillovih, a mač Amontillovih iznad kamina u biblioteci postao je simbolom užasa kojemu se nije mogao oteti.

Ortega je pobjegao da se ne bi morao boriti u areni. No i toliko kilometara koliko ih se nakupilo između njega i arene u Nueva Valenciji, nije umirilo njegovu savjest ni smanjilo stid i on se morao vratiti.

Sutra je bio dan koride koja je trebala da bude uvod u tjedan radosti, pjesme, plesa i gozbe. Vrijeme u kome su senjorite s cabalarosima otvorenije očiju-kale, a donje često gledale u drugome smjeru, vrijeme toplih noći i zvučnih gitara, kao što je prije stotinu godina bio običaj u Dolini bikova...

Ali sjećanje na brata, kojemu je zbog odbjegla bika popustila pažnja, pa je zahvaćen jednim od stravičnih rogova odletio zrakom poput lutke, nije napuštalo mladića. Ortega je naglo stao i prekrpio lice rukama. Mač Amontillovih! Oteo mu se krik očaja. Proklet bio mač Amontillovih!

Polako se uspio smiriti. On će sutra u areni zatajiti, to je znao.

Ali barem neće dvostruko obeščastiti oca.

Amigo je frktao nozdrvama. Ortega se uspravio i oslušnuo. Približavao mu se jahač još skriven iza zavoja litica. Brzi pogled kazivao je Ortegi da mu ne može pravovremeno odjahati iz vidokruga. Zbog opreza stavio je ruku na držak revolvera.

Jahač je došao iza zavoja, a Ortegin loš predosjećaj se obistinio. Bio je to Sol Breck, najopasniji najamnik čovjeka koji je za njim poslao ubojice, iako je bio na putu da odjaše iz Doline.

Breck, ne manje iznenađen, pritegao je naglo uzde. S nevjericom je razrogačio oči kada je spoznao tko je to pred njim.

No on je završio s Dolinom Amontillovih. Da mu se Ortega maknuo s puta, on bi projahao mimo njega. Ali, do đavola, klippan izaziva, pomislio je zbunjen. Zbunjenost još nikada nije odlučujuće utjecala na njegovu brzinu.

Breckova desnica bila je brza i metak se zabio u Ortegino tijelo, kad je mladićeva ruka tek izvukla kolt.

Ortega je natraške pao iz sedla kao da je pogođen turnirskim kopljem. Breck je gurnuo kolt u korice, dojahao bliže, nagnuo se u sedlu i pljesnuo čvrsto rukom crnčeve sapi.

– Miči se s puta!

Vranac poskoči, a Breck je

gledao u cijev Ortegina kolta i bolom iskrivljeno mladićevo lice.

Ortega je opalio dva puta. Breck se naježio. Ruka mu je opet poletjela prema koltu, ali prekasno. Kliznuo je postrance i mlitavo pao preko Orteginih nogu.

Teško ranjeni mladić ispustio je oružje i s mukom je izvukao noge ispod Brecka. Bol u prsima postajala je sve jača, a ipak ga je počeo ispunjavati čudnovati mir.

Bolje je tako, mislio je. Bolje je časno ovako umrijeti. Samo ne ovdje. Ne ovdje! Kod kuće! Da bismo još spasili Dolinu Amontillovih! Otac će napokon proglasiti okladu nevažećom kad bude saznao da me je Grayev najamnik spriječio da nastupim u borbi...

S mukom se podizao na ruke i koljena.

– Amigo! – zvao je drhćući.
– Vрати se, Amigo!

Vranac okrene glavu. Uzde su zveckale kada je kaskao natrag.

Ortega je uspio dohvatiti stremen i očajnički se dizao na noge. Vranac je stajao mirno kao da je znao da tako najbolje pomaže gospodar. Ortega se uspio popeti u sedlo.

Bio je siv u licu kada je prihvatio uzde.

– Kući, Amigo – šaptao je ponovno. – Odvedi me kući.

XXI

U toku poslijepodneva prešao je vranac rječicu i skrenuo prema hacijendi Amontillovih. Ortega se još držao u sedlu. Jahanje je bilo prava vječnost kroz pakao, mješavina bolova i vrućine.

Jahao je kući i spasio je Amontillove!

Neki jahač iskrsne pred njim. Amigo zafrkće i zastane. Kroz crveni veo Ortega je vidio čovjeka kako mu se približava, tamnoputa, izbrazdana lica kojeg je prepoznao.

— Pedro! — rekao je stisnutih zubi. — To si ti!

Put pred njim počeo se ljuljati, okretati, povremeno je kao kroz maglu vidio još samo Pedrove usne razvučene u zloban osmijeh. Ortegin posljednji svjesni napor bio je da ispruži ruku da bi dohvatio Pedrovu nadlakticu.

Pedro je promatrao kako se Ortega srušio, ne maknuvši prstom. Amigo je onjušio mlitavo tijelo svoga gospodara, a zatim je upitno zanjštao prema Pedru.

Pedro je sjahao, sagnuo se nad Ortegom. Gurnuo je svoju znažnu ruku ispod mlitava tijela i podigao ga. Njegov je konj nervozno frktao kad je onesviještena Ortegu prebacio preko sedla.

Pedro izvuče revolver iz omoćaća. Mora ubiti vranca inače će konj odjuriti do hacijende i tamo sve uzbuniti. I hitac bi se mogao čuti nadaleko. Gurnuo

je revolver natrag i posegnuo za nožem.

Vranac se instinktivno propeo kad je Pedro zamahnuo nožem. Nož se duboko zario u vranca.

Krv je poprskala Pedrov rukav. Vrišteći od boli i straha vranac je udarao prednjim kopitima. Pedro se pravovremeno bacio natrag kako bi izbjegao udarac. Ipak ga je okrznuo kopitom i srušio ga. Pedro se očajnički kotrljao.

Amigo se već bio okrenuo i pojurio, lomeći grmlje, prema rječici. Gacanje konja u vodi zazvučalo je umirujuće u Pedrovim ušima.

— Kakav đavo! — psovao je.

Žurno se bacio iza Ortegina mlitava tijela na konja. Došao je iz Nueva Valencije i sada jahao natrag obilaznim putem.

XXII

Lupe Amontillo stajala je pored male arene, snažno dišući od naporna treninga s divljim bikom.

Unutra je mladi bik još jurio amo-tamo i u svom slijepom žaru nije opazio da je ona izašla iz arene.

Lupe ga je još nekoliko trenutaka promatrala, zatim je dugački mač za vježbanje zamotala u muletu, crvenu maramu kojom se dražio bik.

Duboko je udahнула. Ruke su joj drhtale. Do sada je sve bio trening. Sutra će se suočiti s ve-

ćim i divljijim bikovima u areni. Ali to nije bilo ono što ju je ispunjavalo potištenošću. Mnogo je teža bila pomisao na to što sve ovisi o ishodu sutrašnje borbe.

Osjećala je gotovo nepodnošljivu težinu odgovornosti. Nakon Ortegina bijega nikoga nije bilo tko bi se mogao boriti za Amontillove. Mislila je na svoju sestru koja joj je zamjerala na neovisnosti i načinu odijevanja.

Uzor joj nije bila majka koju je jedva i poznavala, već otac sa svojim nepokolebljivim obiteljskim ponosom, svojim pričama o don Carlosu, svojim osjećajem za čast. Povodila se za ocem i bratom Marijom, smionim, neustrašivim i vedrim Marijom kojega je obožavala.

Ona je, isto tako kao i Mario, bila očarana bikovima Amontillovih. Očarana je bila i borbom u areni, trenucima smrtno opasnosti kada su čovjek i životinja stajali sučelice, kada je i najmanja pogrešna procjena, najsitnije oklijevanje moglo značiti stravičnu smrt na rogovima.

Ponovno je pogledala mladog bika u maloj areni. On ju je otkrio, frktao, kopitima rovač zemlju.

Lupe se okrenula mladom Meksikancu koji je s dugačkom motkom stajao pored nje.

Nacio je bio gluhonijem. Kao dijete služavke odrastao je zajedno s Lupe. Bio joj je prijatelj, a njegova poslušnost i vjernost

nisu poznavali granica. Lupe se sporazumijevala s njim znakovima, ali najčešće je dovoljan bio pogled, smiješak ili pokret.

Nacio se okrenuo prema areni da bi bika dugačkom motkom potjerao u koral.

Sunce je nestalo iza najbližeg brežuljka. Bilo je vrijeme da odjaše kući. Pošla je prema svome konju koji je bio privezan u blizini i stala tik pored njega.

Konj je frktao. Lupe je gledala u smjeru u kome su uši konja bile uperene, osluškujući. Neki jahač spuštao se niz padinu.

Nacio, koga je Lupe upozorila svojim naglim zastajanjem, također ga je opazio. Ispustio je motku i potrčao po pušku, oslonjenu na stijenu.

Nacio napne pušku, a pogledom je pitao Lupe da li da puca. Ona zaniječe glavom.

Hladno i kruto gledala je Riana O'Connora koji je jahao prema njoj.

Rianov smireni pogled prelazio je s mladog Meksikanca s uperenom puškom prema biku i ponovno natrag do Lupe. Zaustavio je konja i sjahao.

— Jeste li me slijedili? — upita Lupe oštro.

On zaniječe glavom.

— Bio sam već jednom ovdje. Mislio sam da vi to znate.

— Zašto?

— Jer su ovdje na mene pucali — reče Rian suho.

Djevojka stisne usne, zatim prkosno podiže glavu.

– Onda vam je sve jasno. I što dalje?

– Znam što namjeravate. – Pogledao je mladog bika koji ih je gledao kroz ogradu arene. – Vjerojatno će bikovi sutrašnje koride biti snažniji i borbeniji.

Držanje joj je postalo još ponosnije.

– Onda će biti tako kako treba da bude – rekla je hladno.

Rian podiže obrve.

– Ništa ne znam o borbi s bikovima. Ali mislio sam da bi to bila igrarija muškaraca, koji...

– To nije nikakva igrarija – prekinula ga je hladno. – Mi, Amontillovi, ne igramo se sa smrću. Mi se borimo.

On kimne. Imala je pravo, za Amontillove je borba s bikovima bila sveta. Okrenula se Naciju i dala mu znak. Gluhonijem nije Riana ispuštao iz vida. Trenutak je oklijevao, zatim spustio pušku, naslonio je na stijenu i podigao motku.

– Dosad ste mogli shvatiti da želim da odete – rekla je Lupe. – Zašto ste ostali?

– Zbog časti – rekao je i čvrsto joj pogledao u oči. Jedna Amontillo će to sigurno razumjeti. – Slabo se nasmiješio kada su joj oči zablistale. – Ne mogu otići da ne podmirim dug vašem ocu.

– Čuli ste što o tome misli. Ni on ne želi da ostanete ovdje.

– To ne može utjecati na moju odluku.

– Što biste mogli učiniti? – upitala je uzbuđeno. – Budućnost Amontillovih ovisi isključivo o meni. Sutra će o tome u areni pasti odluka. Ako ja zatajim, Farnum Gray je pobijedio...

– Ne! – odvrati Rian odrješito. – Gray neće posjedovati Dolinu Amontillovih!

Oštro ga je promatrala i pri tome osjećala željeznu odluku u riječima tog muškarca.

– Da li biste ga prije ubili?

– Tako će to na kraju završiti. Ovako ili onako.

– Kako to mislite?

– Ako pobijedite u borbi s bikovima, Gray neće poštovati okladu. Ali i u suprotnom slučaju ja ću stajati između njega i Doline Amontillovih. Ima više od jednog načina da se otme plijen. Kao šerif naučio sam otimačima pašnjaka izbijati zube.

Ona je zamišljeno šutjela. Zatim se nasmiješila i pružila mu ruku.

– Riane, žao mi je što sam se onda na rječici onako ponijela, a isto i u noći na hacijendi.

Prihvatio je njezinu ruku i ponovno se iznenadio snazi koja se krila u djevojačkim nježnim prstima.

– Bio sam na hacijendi da bih čuo što vaš otac namjerava uraditi s koridom. Čvrsto je odlučio da je otvori. Ako se Ortega do tada ne javi, on će Grayeva toreadora bez borbe proglasiti pobjednikom. Budući da niste

bili kod kuće, dojahao sam ova-
mo.

– Mislili ste da bi Juanita mogla biti ovdje? – upitala je obijesno.

Nije prihvatio izazov, ali je la-
ko porumenio.

– Htio sam čuti što ćete vi sutra učiniti i nastojati vas od-
govoriti od borbe.

– I spriječiti koridu, ako ja nastupim u borbi, zar ne? – upitala je oštro.

Rian kimne.

– Tako sam naumio.

– Naumili?

– Da. Zbog vas, i da bih iza-
zvaao Farnuma na jedan po nje-
ga poguban postupak.

– Ah, razumijem. Ni on ne bi
htio odustati od koride. I onda?
Jeste li promijenili naum?

– Promatrao sam kako treni-
rate. Vaša spretnost i brzina
reagiranja kojom ste puštali bi-
ka da neprestance udara u
prazno, pokolebali su me.

Oči su joj zaplamsale.

– Radije nemojte ometati ko-
ridu, gospodine. Inače nećete
imati posla samo s Farnumom
Grayem!

– Baš tako – odvrati naoko
pokorno. – Zbog toga sam od-
lučio pričekati... – Otvoreno
joj se nasmijao. – Pričekat ću
da vidim što će vam o tome reći
Roger Amherst.

Bljesak se u njenim očima
ugasio i ona se glasno nasmija-
la.

– Onda je sve u redu. S Ro-
gerom ću još mnogo prije izaći

na kraj nego s vama. Nadajmo
se da vam Juanita neće iskopati
oči budete li stajali skrštenih
ruku... – dodala je osvetoljubi-
vo.

Rian pogleda Nacija. Meksi-
kancu je u međuvremenu us-
pjelo utjerati bika u njegov mali
koral. Već se smrkavalo, ali se
činilo da je mladi Meksikanac
pouzdan i tjelohranitelj Lupe.

– Dobro, onda smo rekli sve
što nam je bilo na srcu – reče
Lupi i pođe prema svome ko-
nju.

Uzjahao je, mahnulo joj i okre-
nuo konja. Lupin pogled dugo
ga je pratio. Smiješak joj je poi-
gravao na usnama.

– I ona će dobiti dobra mu-
ža...

XXIII

Mjesec se uspinjao iza daleka
brežuljka poput široko spljošte-
ne naranče, gubeći crvenkastu
boju, postajući manji i svjetliji.
Prohladni noćni vjetar puhao je
Dolinom. Nebo je bilo posuto
zvijezdama.

Rian je krenuo obilazno. Pri-
bližavao se ušću potoka u rječ-
icu Toro. On je već jednom bio
ovdje i znao je da tu završava
dolina Mesquite na kojoj se
protuzakonito utvrdio Farnum
Gray.

Pogled mu je slijedio zavojito
korito kojim je rječica tekla
kroz dolinu Mesquite. Malo vo-
de na dnu korita svjetlucalo je
pod sjajem zvijezda, a tako je
uvijek ljeti, čuo je Rian od Jua-
nite.

Otkako je Rian odjahao iz grada, opominjao ga je nekakav nelagodan osjećaj. Pretpostavljao je da ga slijede, da je Farnum Gray za njim poslao ubojicu. Ali tek nakon što je odjahao od Lupine skrivene arene, otkrio je i tragove. To ga je potaklo na obilazni put. Pri tome je uzastopce pokušavao čovjeku namjestiti stupicu, ali to mu do sada nije uspjelo.

Njegov je ridan nelagodno njištao i odmah zatim Rian je iza sebe začuo mukli topot kopita.

Rian okrene Roanyja i odjaha natrag.

Pod njegovim ispitivalačkim pogledom tamne su se sjene duž Rječice bikova nepomično protezale. Sada se tamo, odakle je dopirao topot, nešto micalo. Izgledalo je kao da se propinje konj i da se bori protiv nečega što ga je držalo.

Rianove oči se suziše, svaki mišić bio mu je napet dok je jahao bliže, misleći na opasnost koja ga je već tako dugo vrebajući slijedila.

Tek nakon nekog vremena obrisi konja odvojili su se od sjene. Tek kada je prišao posve blizu, spoznao je što konja drži. Uzde koje su se vukle zakvačile su se o dvije stijene na rubu korita rječice.

Konj se ponovno počeo očajnički ritati, kad je on dojahao do njega. Zastao je mirno uzdrhtalih mišića. Bjelilo kolutajućih očiju blistalo je čak i u tami pašnjaka pored obale.

Rian je sjahao i prišao životinji koja se uhvatila u stupicu. Bio je to vranac, koji je sada, nakon što je Rian sjahao, ponovo divlje trgao uzde da bi mu se zatim iscerenih zuba okrenuo.

Rian je zastao.

– No, no, zašto me se bojiš?

Veliki vranac učinio mu se poznat i on se pokušavao sjetiti gdje je u Dolini vidio takova konja.

Rianov umirujući glas nije ostao bez učinka na uzdrhtalu životinju. Prestala je rzati i počela njuškati. Njuškanje mu barem nije bilo neugodno, pa Rian reče:

– Vidiš li, to si mogao odmah uraditi...

Rian se približi i vidje skorene tragove krvi preko vrančevih prsa.

– Nije čudno što si tako preplašen – mrmljao je. Prsti su mu blago tražili trag žiga i Rian se gotovo trgnuo od iznenađenja. Napipao je A, čija je poprečna crta na krajevima imala oblik mača – žig Amontillovih! Sada se sjetio gdje je vidio životinju. To je bio veliki vranac na kojem je Ortega jahao iz Doline svojih predaka.

Rian je nastavio umirujuće govoriti konju i milovati ga sve dok nije prestao drhtati. Kad je rukom prešao preko sedla i tamo je napipao sasušenu krv.

Rana, dugačka gotovo dvadeset centimetara, mislio je, vjerojatno od noža. A krv na sedlu?

Izgledalo je kao da se Ortega vratio, čemu se Juanita toliko nadala. Ali netko ga je uhvatio prije nego što je stigao do haciende. Vjerojatno nije bio napadnut ovdje. Čini se da je vranac u svojoj panici daleko trčao. Možda su ga negdje ostavili da leži. Moram se pobrinuti da potraga krene za njim...

Okretao se, kada je Roany snažno zarzao.

Na udaljenosti od dvadeset koraka u tami grmlja micala se, prikradajući se, jedna sjena! Goli čelik bljesnuo je na mjesecini. Jedna ruka zamahnula je nožem. U djeliću sekunde, kada je nož poletio i izvio se iz ruke, Rian je nanišanio i opalio. Dva brza metka stopila su se u gromoglasan hitac.

Rian je čuo smrtonosno zujanje noža tik pored svoga lica. Ortegin vranac iza Riana propeo se kada mu se nož zabio u vrat. Ono što izdajničkom vakeru Pedru nije uspjelo, izveo je mješanac ubojica u službi Farnuma Graya, ali to nije bilo ono što je namjeravao. Vranac se propeo, divlje je udarao prednjim kopitima dok se nije srušio.

Pri tome je jedna potkova otkrznula Rianu glavu.

Rian O'Connor pao je kao pokošeni munjom, ne znajući još da li je njegov metak pogodio cilj.

Kroz tamu je prodiralo cviljenje i stenjanje, pa je Rianov ridan ustuknuo. Tek kada je za-

muknulo, približio se svojem nepomičnom gospodaru i radoznalo njuškao.

XXIV

Stotinu metara ispred ušća Caliente u rječicu Toro zastala su dvojica jahača. Napeto su osluškivali. Kada neko vrijeme više nije bio ispaljen ni jedan hitac, izvukli su revolvere i jahali dalje, zatim su skrenuli preko polja do obale rječice Toro, tamo gdje je odjeknuo dvostruki hitac.

Kad su opazili konja bez jahača, razdvojili su se i oprezno jahali dalje pokrivajući jedan drugoga.

Podbuhli Trask, zaustavi konja kada je Rianov Roany nervozno ustuknuo. Tek sada je opazio čovjeka na tlu.

— Leži jedan — javio je. Nagnuo se iz sedla i mjerio konja, a zatim se okrenuo svojem kompanjonu. — Hej, da vidiš nešto, Kelso — povikao je. — Znaš li koja je to kljusina? Ridan oko kojeg je Barker petljao, našto ga je novi šerif tresnuo o gredu.

— I drugi je dojahao bliže i htio konja bez jahača staviti u sredinu. Ridan se okrenuo od njih. Kelso se sagnuo iz sedla i lijevom rukom dohvatio uzde što su se vukle po zemlji. Roany se iskešenih zuba ustremio na njega. Kelso ga je koltom udario po nozdrvama. Ridan se trgnuo unatrag, a Kelso je uzde omotao nekoliko puta o jabuku sedla.

– Ovo će držati! – režao je.

Trask je sjahao i kresnuo šibicu. Sada je stajao zlobno se smiješći iznad onesviještena čovjeka.

– Dobro, dobro – čini se da smo upecali debelu ribu, Kelso.

Ovaj koji tu leži je novi šerif.

Kelso je vrebao unaokolo kroz sjene.

Onda je vjerojatno Shoshone Smith u blizini. Čuo sam kako mu je Gray naredio da sredi novog šerifa.

Čemu to? – čudio se Trask.

– Da bi nešto iz njega izvukao. Ali ne pitaj me što, jer to nije rekao Shoshoneu.

– Dobro, onda će biti bolje da potražimo prokletog mješanca.

I Kelso je sjahao, pa su obojica tragala. Malo zatim Kelso je povikao:

– Ovdje leži!

Trask mu pritrči i ponovno pripali šibicu.

– Dva metka, jedan tik pored drugog – reče zatim gotovo sa strahopoštovanjem. – Ispod džepa na košulji. Mislim da nije ni shvatio što ga je pogodilo. – Uspravio se. – Hajde sa mnom. Tamo prieko leži jedan konj, ali nije Smithov već nekakav vranac.

– Onda bi još netko treći mogao biti u blizini! – Kelso će zabrinuto. Pritrčao je svom konju, uzjahao i izvukao pušku iz kori-

ca. Dok je Trask još jednom otišao do vranca, Kelso je vrebao sjene unaokolo.

Nakon što je Trask kresnuo treću šibicu, prišao je Kelsu.

– Čini se da je vranac bio bez jahača i da se uzdama zahvatio za stijenu. Šerif ga je našao i dobro pogledao kad se približio mješanac s nožem. On je nožem pogodio vranca umjesto šerifa.

– Onda je šerif još živ? – upita Kelso užasnut.

– Čini mi se. Krvava čvoruga na čelu je sve što sam na njemu vidio.

– Čovječe, onda se moramo hitro pobrinuti o njemu. Moramo ga vezati. Ta Tray ga hoće živa.

– Imaš pravo. Kod klipana kakav je on, čovjek nikada nije dovoljno oprezan.

Sagnuo se, otkopčao je Rianov opasač s revolverom, izvukao ga ispod njega i pružio ga Kelsu, koji ga je zatim objesio preko sedla.

– Prokleti mješanac nije bio baš osobito snažan i hrabar kao što je Gray mislio – reče Trask. – Kako je mislio uhvatiti šerifa živa kad je za njim bacio nož i to još u tami.

– Mislim zato što nije mogao točno gađati da bi bio siguran da ga nije usmrtio?

– Naravno da tako mislim.

– Ti ga nisi tako dobro upoznao kao ja. Mješanac je u tami vidio bolje od mačke. Nožem je umio još bolje gađati nego kol-

tom. Da ga šerif nije preduhitrio, bio bi Shoshoneov nož preciz... – zamucao je a zatim uzbuđeno nastavio: – Ovaj se miče!

– Prokletstvo – Trask se brzo sagnuo, strgnuo Rianu šal i njime mu zavezao ruke. – Sada će biti malo drugačije, šerife! – reče porugljivo. – Sada ćeš plesati kako ja budem svirao!

Rian pomakne glavu. U ušima mu je još šumjelo. Osjetio je udarac sa strane.

– Jesi li čuo? Plesat ćeš kako ja budem svirao! – ponovio je Trask.

Rian privuče koljena. Trask oprezno korakne unatrag i izvuče kolt.

– Ustani! – poviče. – Jahat ćemo k Farnumu Grayu. Gazda će malo popričati s tobom!

Rian je vezanih ruku teškom mukom ustao. Borio se s osjećajem da se sjene oko njega vrte. Osjetio je kako mu krv curi niz lice.

Nesreća i sreća, mislio je ogorčeno, da su se dvojica Grayevih najamnika spotakla o njega, nakon što ga je potkova onesvijestila. Da ga je vrančeva potkova jače dohvatila...

Kelso je svoju pušku stavio u korice te izvukao Rianovu. Odvezao je uzde i dobacio ih Rianu. Rian je uhvatio vezanim rukama.

– Uzjaši, ali ništa ne pokušavaj! – Kelso je prijetio mašući puškom.

Kada se Rian teško uspeo u sedlo, uzjahao je i Trask. Jahali su, a njega su stavili u sredinu.

– Što je s mješancem, Kelso? – upita Trask.

– Nije on tako dragocjen – reče Kelso oporo. – Gray će znati cijeniti onoga tko mu dovede šerifa.

XXV

Sunce se kroz jutarnju maglu probijalo preko brežuljaka i bacalo blijedo svjetlo preko doline Mesquite. Ispred prenoćišta na farmi Farnuma Graya jahači su uzjahivali do zuba naoružani i čekali da njihov gazda stane na čelo.

Farnum Gray se brižljivije odjenuo u čast velikog dana kada bi trebalo da mu don Felipe preda Dolinu bikova.

Farnum Gray je pakosno gledao Riana O'Connora.

Rian je sjedio na krevetu, ruku vezanih na ledima. Njemu nasuprot sjedio je Barker, također na krevetu s puškom na dohvat ruci. Nosio je čvrsti zavoj preko rebara. Rana ga je boljela, a to se vidjelo i iz njegova pogleda.

Gray reče glasom čovjeka koji smatra da u ruci drži sve adute:

– Progovorit ćeš, šerife, čim se vratim! Rekao sam ti da mi nitko nije dorastao.

Peebles je sjedio za malim stolom.

– Što još čekaš, Farnume? – pitao je nerazgovijetno jer su

ga boljela usta od Rianova udarca. – Mi ćemo ga rado izbatinati dok ti budeš imao posla u gradu.

– O čemu je zapravo riječ?
– zanimalo je Kelsa koji je sjedio Peeblesu nasuprot za stolom.

– O darovnici posjeda Amontillovih – promucalo je Peebles. – Ili je darovnicu nekamo sakrio, ili zna kod koga je.

– Zah, zašto te to uznemirava, Farnume? – upita Kelso. – Dosad nisi o tome razmišljao?

– Razmišljanje prepusti meni, a ti dobro pripazi na njega – odvrati Gray ljutito. – Don Felipe do sada nije ubilježio povelju pa ona nije bila pravovljana. Zato smo se mogli ovdje nastaniti ne kršeći zakon. Naš se prijatelj nedavno preda mnom hvalio darovnicom. Tada ga nisam dobro razumio, ali sada otkako znam da je darovnica Amontillovima ukradena, razumijem. Sve dok su Amontillovi posjedovali taj dokument, bili su sigurni, a ja ih sada koridom držim, u šahu. Ali ako ovaj ovdje – on pokaže na Riana – ili netko drugi ima darovnicu, može je upotrijebiti protiv nas. Sada znate koliko je on važan!

Okrenuo se Rianu.

– U redu, već ćemo te mi smekšati.

– Možda i nećete – reče Rian prezirno. – A možda to više neće biti ni potrebno, jer nećete dobiti koridu...

– Glupost! – dahtao je Gray. – Čak i kad bi se Ortega vratio, ponovno bi pobjegao, čim bi ugledao bika.

Okrenuo se prema onoj dvojici kod stola. Kelso je nestrpljivo miješao karte.

– Kelso – reče Gray oštro – ti si mi odgovoran da ovo Robertsonovo strašilo još bude ovdje kad se vratim.

Izišao je, a Rian je uskoro čuo topot konja.

Kelso je podijelo karte. Barker je napunio pušku i stavio je preko koljena. Neprekidno je gledao Riana.

* * *

Rianov ridan Roany bio je privezan u daščari. Konj je bio privržen Rianu. Iako je bio vezan, on će se ubrzo osloboditi.

XXVI

Peebles je u spavaonici ljutito odložio karte.

– Žedan sam – reče i krene prema kanti pored peći.

Napunio je zaimaču vodom i počeo piti.

– Daj i meni vode – tražio je Rian.

Peebles se okrenuo i mjerio ga. Oči su mu počele podlo blistati.

Ponovno je napunio zaimaču i prišao vezanom zarobljeniku. Rian ga je budno promatrao.

– Evo – reče Peebles i htjede ga udariti zaimačom po ustima.

Rian se trgnuo unazad. Zaimača je promašila cilj i pala na

pod. Kelso je promatrao Peeblesa i gromko se nasmijao.

— Vрати se i sjedni. Još si klimav poput bolesna teleta i nećeš se tako brzo oporaviti da mu izbiješ zube.

— Hajde, hajde, pokušaj još jednom — nagovarao ga je pakosno Barker. — Možda će te pokušati udariti nogom, pa ću mu moći pucati u nogu.

— Dosta gluposti — odreže Kelso. — Vas dvojica junaka imali ste dosta prilike da mu nešto priredite — podbadao je. Njega je grizlo što je morao s tom dvojicom čuvati zarobljenika i tako propustiti fiestu u Nueva Valenciji. Sljedećeg trenutka bio je na nogama. U tišini jutra čuo je kaskanje konja.

Netko od momaka dojahao je natrag, pomislio je. Ruka mu je bila na oružju kada je pošao prema vratima.

Rian je kroz mali prljavi prozor na suprotnoj strani vidio da Roany kaska prema kolibi.

Peebles je slijedio Kelsa prema vratima. Manje sumnjičav od svog druga, bio je samo radoznao da vidi tko se vratio.

Rian se pripremio na divlji skok.

Kelso iznenađeno povikne i potrči prema konju da ga uhvati. Roany se propne kada mu se Kelso, šireći ruke, ispriječio na putu. Psujući Kelso se bacio unatrag i izvukao revolver.

Rian nije vidio što se dalje zbivalo i bacio se na Barkera, koji je razrogačenih očiju pratio što se vani događa. Rianovo ra-

me tresnulo je o Barkerova slomljena rebra. Barker zaurla od bola i onesviješten klone na krevet.

Rian je teturao prema Peeblesu.

Peebles je užasnut pratio dramu što se odigravala između konja i njegova kompanjona. Izvukao je revolver i htio pucati na ridana, kada ga je trgnuo Barkerov oštar krik.

Rian mu je stao na nogu. Peeblesovi su se dugački prsti stegnuli. Pri tome mu je kažiprst nehotice potegao obarač. Metak mu je probio čizmu i raznio palac na nozi. Zgrčio se, a Rian ga je udario koljenom u već ranjeno lice. Time je bio potpuno izbačen iz akcije, kao i Barker na krevetu.

Kada je Rian preko njega skočio do vrata, ridan je stajao iznad Kelsova izgažena tijela koje se više nije micalo. Revolver je ležao pored njega. Ridan je pobjedonosno njuškao Riana. Rian je pogledao bolje prema Grayevu revolverašu, i kad je vidio oružje, nehotice je pomislio na udarac što ga je Kelso zadao ridanu. Mračno je kimnuo. Konji pamte one koji im nanose zlo.

Rian osluškujući nagne glavu. Jutarnji vjetar donosio je daleke zvukove zvona crkve svetog Marka. Svečanost koride je započela! Njegov dobročinitelj, kome je bio obavezan pomoći, bio je na putu da izgubi stogodišnje nasljedstvo.

Ako Lupe Amontillo i pobijedi u areni, Farnum Gray odlučio je prisvojiti Dolinu Amontillovih. Iako je Rian savladao nekoliko njegovih revolveraša, Gray je još imao dovoljno ljudi da pobijedi.

Ljutito se obazirao po spavaonici, tražeći nešto čime bi mogao osloboditi ruke. Pogled mu se zadržao na peći s nazubljenim rubom.

Rian je kleknuo okrenut leđima prema peći, napipao prstima nazubljeni rub i počeo o njega strugati konopac kojim su mu bile vezane ruke. Oslobodio se upravo kada se Barker počeo micati. Njegove staklenaste oči slijedile su Riana koji je pošao prema kuki na zidu o koju je Kelso objesio njegov opasač s revolverom. Nije se usudio micati i ponovo je zatvorio oči kad je Rian zakopčao remen. Rian mu je prišao i uzeo mu pušku.

U staji je Rian našao sedlo i uzde. Nekoliko minuta kasnije na Roanyju je jahao prema Nueva Valenciji.

XXVII

Ulica bikova bila je puna ljudi koji su hrlili prema areni.

Don Felipe sjedio je sa svojim bratom u sudačkoj loži. Za svakog borca bila su predviđena po dva bika. Dodijeljeni su im bili izvlačenjem. Budući da se Ortega, toreador Amontillovih još nije pojavio, don Felipe je s gorčinom čekao trenutak kada će morati objaviti da Ortega ne-

će nastupiti. Tračak nade ipak je još u njemu tinjao.

Ali ono što ga je najviše obuzimalo, bila je stravična spoznaja onoga što je učinio. U slijepom ponosu on je od tradicije sam iskovao stupicu u koju su se Amontillovi uhvatili. Korida je postala nezasićnim ponorom jednog čudovišta što ga je nazvao čašću Amontillovih i kome je žrtvovao krv Amontillovih. Taj je ponovo progutao Marija, njegova prvenca. Ortega, najosjetljiviji među muškarcima Amontillovih, pobjegao je prestrašen i sada će stoljetno nasljedstvo nestati u ponoru...

XXVIII

U jednoj kabini za matadore stajala je Juanita nasuprot svojoj sestri i Rogeru Amherstu.

— Lupe, preklinjem te, ti to ne možeš učiniti, ti si djevojka... — zaklinjala je Juanita sestru.

Ona je već bila odjevena kao matador, doimala se čvrsto i spretno poput mladića. Odrezala je kosu, jer je htjela nastupiti kao muškarac. Budući da je veoma nalikovala na Ortegu, mogla se čak nadati da je nitko neće prepoznati.

— Zašto ne? — odvratila je odsutno. — Dugo sam vježbala. Još od djetinjstva želim biti matador. Vježbala sam potajno uz Nacijevu pomoć. Isprva s teladi, zatim s mladim kravama... — Don Carlosov mač potajice je uzela iz očeve knjižnice. — Dugo je trajalo, ali sada sam spremna.

— Lupe — molila je Juanita blijeda lica — ti nisi muškarac, nitko to neće i ne može od tebe očekivati... Zaboga, don Carlosov mač je prokletstvo Amontillovih!

Začuo se zvuk trube, što je bio poziv za prvu borbu. Nastupao je Grayev matador Severin Valdez.

Roger Amherst gledao je više s ponosom nego zabrinutošću smionu djevojku. Više nego jednom vodio ju je vježbati i znao je koliko je sposobna za borbu.

No sad se i na Lupinu licu vidjela zabrinutost. Obratila se Rogeru Amherstu:

— Arene se ne moram bojati, Rogere. Ali što će biti dalje? Sve više vjerujem da Gray neće poštovati okladu. Željela bih da je Rian O'Connor ovdje. On mi je to obećao...

Amherst sliježe ramenima.

— On noćas nije bio u svojoj sobi. Bojim se...

Čulo se kucanje na vratima. Amherst otvori vrata i vrati se vedra lica.

Ušao je Rian O'Connor. Lupe položi ruku na Juanitino rame.

— Znala sam da će doći tvoj Rian! — rekla je radosno gledajući sestru.

— Što se dogodilo, Riane? — upita Amherst.

— Priča je predugačka da bih je sada mogao ispričovijediti — reče Rian.

Rianov pogled tražio je Juanitine oči. Smiješak mu je za-

mro zbog njezina odbojna lica. Shvatio je da se Juanita ljutila na njega zato što nije spriječio koridu, kao što je jednom nagovijestio. Za to je sada bilo prekasno, jer ne bi uspio.

Čovjek u uniformi stao je pred vrata i mahnuo Lupi. Bilo je vrijeme da krene.

Sjeli su na za njih rezervirana mjesta, iza zida nalik ormaru koji je neposredno graničio s krugom arene. Iza njega su smjeli biti samo sudionici, njihovi najbliži rođaci i suci. Kroz uski prolaz tzv. barijeru moglo se neposredno ući u arenu, a ozlijeđeni sudionici mogli su pobjeći od bikova.

XXIX

Najavljiivač je predstavio Severina Valdeza koji se ukočeno naklonio ispred sudačke lože. Gledalište mu je pljeskalo.

Dan je znak trubom, a jedna vrata arene su se otvorila. Iz mračnog tunela pojurio je snažan bik.

Kapeadori, mašući crvenim ogrtačima, odmah su se njime pozabavili, mamili ga da pojuri čas ovamo čas onamo da se izmori. Smijenili su ih banderilerosi. Trebalo je da oni bockaju bika malim strelicama sličnim mačevima, okićenima vrpčama ili banderiljama. Banderilerosi su radili nervozno i nespretno, a gledaoci su im se rugali. Zatim su u akciju stupili pikadori na konjima i približavali su se biku kopljima ili pikadama. Nit-

ko od njih nije biku zadavao te-
že ozljede. Njihov je zadatak bio
da ga razdražuju.

Napokon je na red došao ma-
tador, borac s mačem, espa-
dom, koji je trebao pokazati
umijeće i ubiti bika.

Valdez je razočarao od sa-
mog početka. Bojao se šiljatih
rogova, nije se usuđivao napa-
dati, pa je gledalište negodova-
lo.

Tek pri trećem pokušaju us-
pio je zadati smrtni udarac, a
gledaoci su ga nagradili ruga-
njem i zvižducima.

Bika su konji odvukli iz are-
ne. Nakon toga najavljiivač je
objavio nastup Ortege Amontil-
la.

Lupe je čovjeka, koji je vodite-
lju morao najaviti natjecatelja,
uz šarmantan osmijeh uvjerila
da se može izgovoriti da se za-
bunio. Don Felipe je bio uzne-
miren.

Kada je najavljiivač objavio iz-
lazak borca za Amontillove, a
Lupe je izašla iza tzv. barijere,
obuzela ga je radost, ali odmah
zatim i strah da Ortega ipak ni-
je dorastao tom zadatku.

Prijateljski pljesak pratio je
navodnog Ortegu do sudačke
lože. Lupe je pozdravila oca i
druge suce Amontillovim ma-
čem i u tom je času don Felipe
prepoznao svoju kćerku.
Smrtno blijed skočio je i htio je
potjerati iz arene, zatražiti da
se obustavi korida, ali ga je glas
izdao.

U tom se času začu truba,

vrata se otvore, a iz tunela je
kasao Lupin prvi bik, još teži od
Valdeozva bika i opasniji. Ka-
peadori, pikadori i banderilos
započeli su svoj posao.

U loži Farnuma Graya, njego-
vi su ljudi počeli psovati, izne-
nađeni što će Ortega nastupiti.

Rian je bio fasciniran spret-
nošću i smionošću boraca s bi-
kovima, bijesnom jurnjavom bi-
ka, njegovom snagom koja se
činila neiscrpnom. Pogledao je
lica koja su netremice pratila
događaje u areni. Ugledao je
Farnuma Graya i njegove ljude
te upozorio Rogera Amhersta.
Amherst ogorčeno kimne.

Posljednji borci su se povukli.
Bik ih je slijedio kratkim trkom,
zatim je trčao unaokolo, uzalud
tražio neprijatelje i učinilo se
da je oštrim zabacivanjem gla-
ve izrazio prezir. Lupe je izašla
i isprva se nije obazirala na bi-
ka, već je oca ponovno pozdra-
vila mačem. Bik je ponovno tr-
čao unaokolo. Ugledao ju je i
zaustavio se. Bijesno je kopao
papcima po pijesku. Zatim je
nasrnuo.

Muleta, crvena borbena ma-
rama, labavo je visina iz Lupina
ramena. Tek u posljednjem tre-
nutku pustila je da zaleprša i
time je bika odvratila od sebe.
Vrh desnog roga bio je samo
nekoliko centimetara od njezi-
na struka, kada je bik pored nje
odletio u prazno.

Gledaoci su ustali i urlali od
oduševljenja.

Ova vitka djevojka, spoznala

je i sestra Juanita s olakšanjem, bila je elegantno spretna, hrabra s urođenim instinktom velikih matadora. Ona se s velikim, razjarenim bikom poigravala kao s kućnim psićem.

Gledaoci su oduševljeno klicali, dok je Lupe vješto izmicala bikovim napadima. Zatim je nastala tišina, a onda uzbuđeno gundanje i mrmljanje, zatim žestoke rasprave, popraćene kimanjem glave. Vijest da ovdje ne vodi mušku borbu Ortega Amontillo, nego njegova sestra Lupe, pronijela se i proširila gledalištem. Odjeknuli su prvi pogrdni povici. Na razočaranje Farnuma Graya koji se iznenadio i odmah počeo trijumfirati, protesti su stišani zviždanjem, a zatim su utihnuli. Onda opet odobravanje, jer je Lupe bila izvrstan borac.

Lupe se nagnula i duboko zabila smrtonosan udarac biku.

Dugo je trajalo zaglušno odobravanje gledalaca.

XXX

Valdezov drugi bik bio je El Rojo, ponos Amontillova stada. Bik je nasrnuo iz tunela, srljao unaokolo i tražio po areni žrtvu koju će napasti.

Valdez se prestrašio kada je vidio kako je bik napao pikadore, kako je njegov rog zakačio zaobljeni bok jednoga konja i podigao ga poput slamnate lutke. Pikadori su se očajnički trudili, banderilosi i kapeadori pohitali su im u pomoć. Ali ži-

votinja je još razjarena trčala praznim bojištem.

Gledaoci su čekali Valdeza i počeli su ga pozivati. Tek kada se njegov smušeni pogled zaustavio na Grayu i ovaj mu bijesno zaprijetio pesnicom, uspio se sabrati. Gotovo da je vukao noge izlazeći iz zaklona da bi se suprotstavio razjarenom biku.

El Rojo je jurio unaokolo, zastao na trenutak kao da je bio iznenađen što je konačno ugledao neprijatelja, a zatim je napao.

Valdez je odmah dopustio da mu zaleprša muleta, a zatim je prestrašeno odskočio u stranu. Gledaoci su negodovali. Bik se okrenuo i ponovo nasrnuo. Valdez je uzbuđen i prestrašen jako zamahnuo muletom, koja se nije potpuno raširila i privukla bikovu pažnju.

Zbog toga bik nije dovoljno skrenuo pa je bik rogovima zahvatio crvenu maramu i Valdezovu butinu. Pri tome se Valdez zavrtio i odletio u stranu. Kapeadori i banderilosi smjesta su požurili u pomoć i odvratili bika. Drugi su podigli matadora koji je stenjao i žurno ga odnijeli na sigurno mjesto. Zatim su i ostali napustili arenu.

U areni je vladala grobna tišina, kada je golemi bik projurio u traganju za neprijateljem.

Don Felipe je grčevito stisnuo bratovo rame kada je Lupe izašla iza ograde.

— Ne! — prošaptao je.

Lice mu je bilo upalo. U njemu se slomio posljedni ponos kada je vidio da njegova kći staje nasuprot razjarenu biku.

Lupe je stajala hladnokrvno opuštena i promatrala bika koji se okrenuo i ugledao je.

Rian je čuo kako se na jednoj strani Juanita moli, a na drugoj Roger Amherst psuje.

El Rojo je napao. Lupe je zadržala svoje naoko nehajno držanje. Crvena krpa je zalepršala, bik je promijenio smjer napada i projurio ispod marame pored nje. Uvijek iz nova puštal ga je naoko igrajući se da projuri u prazno. No gledaoci su znali da time izražava hrabrost i hladnokrvnost. Burno odobravanje potresalo je arenu, a na kraju su gledaoci u zboru uzvikivali:

– Ubij ga! Ubij ga!

Lupe je čekala dok već umorni bik, tek koji metar udaljen od nje, nije uzvitalao prašinu. Zatim je napao. Lupe se nagnula tako blizu iznad prijetećeg lijevog roga da joj je poput oštrice britve razrezao rukav. A onda se mač Amontillovih ponovno duboko zario.

Vlastita težina ponijela je El Roja još nekoliko koraka dalje. Zatim je bio na koljenima, a trenutak kasnije pao je na zemlju.

Gledaoci su ustali u silnom oduševljenju.

– Bravo! Živjela Lupe! Živio Amontillo!

Dok je Lupe koračala počasni krug oko arene, ostali su suci,

na molbu don Felipea, napustili ložu.

Kada je na kraju kruga stala ispred sudačke lože, unutra je spuštene glave sjedio samo još don Felipe.

Juanita, Amherst i Rian stali su oko nje i ispratili je u kabinu.

XXXI

Gledaoci su napustili arenu. Don Felipe se teško oslanjao o ruku svoga brata dok je koračao prema kabinama matadora.

Gotovo je stigao do njih, kada je Farnum Gray za njim povikao:

– Don Felipe!

Okrenuli su se. Bili su sami u areni. Krv Amontillovih bikova razlila se po pijesku. Oko Farnuma bili su njegovi revolveraši.

Don Felipe podiže ramena.

– Vi ćete sada napustiti Dolinu – zahtijevao je. – Moju obitelj više nećete uznemiravati!

Gray mu se porugljivo smijao u lice.

– Vi ste budala, stari čovječe! Izgubili ste okladu. Vaš ženski predstavnik nije odgovarao uvjetima borbe i trebalo je da bude diskvalificiran. Osim toga, ishod jedne borbe s bikovima neće me odvratiti od toga da ne preuzmem ovako lijepu dolinu kao što je ova.

– A vaša riječ, gospodine? Zar ona ništa ne znači?

U don Felipeovu glasu osjećalo se iznenađenje i gorčina.

– Ona vrijedi samo onoliko koliko ja to hoću! – odgovori mu oholo. – Ako osim svojih pašnjaka ne želite izgubiti i svoja goveda zajedno s vakerosima koji će završiti u masovnoj grobnici...

Razrogačio je oči od iznenađenja. Rian je izašao iz kabine. Uz njega je bio Roger Amherst. U rukama je držao pušku koju je prethodnog dana prokrijumčario u kabinu.

Farnum ovlaži usne.

– Prokleta vas je teško ubiti!
– režao je na Riana.

Odlučio je odmah raščistiti stvar.

Na don Felipea i njegova brata ne treba se obazirati, pomislio je u sebi. Jedini tvrdi orah bio je novi šerif.

– Ustrijelite ih!

Nakon te oštre zapovijedi on se povukao iza najbližega revolveraša. I dok je revolveraš posezao za oružjem, Gray je izvukao malokalibarski kolt iz skrivenih korica ispod pazuha.

Rianov prvi metak oborio je revolveraša ispred Graya, a drugi je pogodio Graya koji je zateturao i pao na koljena. Farnum se podigne na noge posrćući prema izlazu iz arene. Iza njega su grmjeli revolveri, praćeni pušćanim hicima.

Farnum nije pogledao preko ramena da sazna kako se provela njegova revolveraška pratnja. Osjetio je kako ga sve više

obuzima slabost i mučnina. Ponovno je posrnuo, pao licem na zemlju i ostao ležati.

XXXII

Trask i revolveraš koga su nazvali Lefty bili su mrtvi, a još dvojica teško ranjena. Ostala dvojica ispustila su oružje na zemlju i podigla ruke.

– Pobrinite se za svoje drugove – zapovijedio im je Rian. – Odlazite iz doline i nikad se više ne vraćajte! – Rian se okrenuo don Felipeu. – Vaš sin Ortega – rekao je – jučer se vratio u Dolinu. Vjerojatno je pao u ruke nekome od vaših neprijatelja, jer samo našao njegova konja s okrvavljenim sedlom. Zatim sam i sam osjetio nasilje vaših neprijatelja i oni su me odveli na ranč Tri pika. Odatle sam došao. Grayevi ljudi nisu šutjeli u mojoj prisutnosti, jer su mislili da više nisam opasan, ali nisam ništa čuo o vašem sinu Ortegi. No vjerujem da znam gdje ćemo nešto saznati o njegovoj sudbini.

Ljudi su nahrupili u arenu, uzbuđeni pucnjavom. Rian je ljutito ramenima probijao put i nije se obazirao na ubuđena pitanja.

XXXIII

Kada je Rian O'Connor ušao u Kristalnu palaču, iza njega se stišala buka fieste koja je počinjala. U ovom se lokalu nije slavilo. Bio je prazan.

Rian se brzim pogledom uvjerio u to i pronašao jedinoga prisutnog koji je stajao na drugom kraju šanka.

Conrad Roberson obukao je svečano odijelo. Oružje obješeno o njegove mršave bokove doimalo se neobično i nije se slagalo s prugastim hlačama, svilenom košuljom i kravatom s bisernom iglom.

— Čekao sam, O'Connore — rekao je Roberson čovjeku koji mu se predstavio samo kao Tex.

— Dugo sam čekao. — Iako je govorio mirno iz njega je izbijala mržnja. Bio je to prvi jasni izraz osjećaja što ga je Rian na njemu opazio.

— Što si čekao? — upita Rian bezizražajno, iako je točno znao.

— Odmah ćete shvatiti — odvrati Roberson. — Tko ste vi, to sam znao istog trenutka kada ste ušli u moj ured. A to što ste se pojavili u ovoj dolini za mene znači mnogo. Želite li znati zašto?

— Ja to već znam — odvrati Rian — jer ste brat Bata Robersona.

Roberson stisne oči. Bio je razočaran što se uzbudljiva vijest rasplinula. Zatim se mračno nasmiješio.

— Na zlu glasu ste, O'Connore. Tjerate ljudima strah u kosti, čak takvima kao što je Breck. Ali meni se neće zbog vas naježiti koža. Godinu dana čekao sam ovaj trenutak. Da se sada nismo sreli, potražio bih vas u

Shermanu. Godinu dana vježbao sam u rukovanju revolverom.

Rian mu je polagano prišao bliže. Vrata ureda iza Robersona i nasuprot Rianu iznenada su izgledala tamnija. Tako je Rian shvatio da su se pomaknula. Bila su, dakle, pedalj otvorena i vjerojatno je iza njih netko prisluškivao.

— Bat Roberson je bio ubojica — reče Rian mirno. — Uzimao je sve što je mogao. Nisam tašt da bih s vama ukrstio oružje, Robersone. Ali došao sam da bih sa sobom poveo Ortegu, i uzeo i darovnicu Amontillova posjeda...

Robersonove oči su se raširile od iznenađenja. Zatim se počeo rugati:

— Odlična kombinacija. Ali vi nećete dovoljno dugo živjeti da biste vidjeli Ortegu ili darovnicu. — Ovlažio je suhe usne kada mu je Rian prišao još bliže. — Čekao sam godinu dana i sada ću vas ubiti! Pobrinuo sam se za zgodnog dožkera, O'Connore, za prednost od djelića sekunde, koji...

Džoker je bila ugovorena lozinka. Vrata ureda naglo se otvore i na njima se pojavi Pedro s napetom puškom. Odmah je opalio ali njegov hitac nije bio precizan, jer mu je pravi zadatak bio da za trenutak odvra ti Rianovu pažnju.

Ali Rian je bio brži i precizniji. Munjevito je potegao i opalio u Robersona, koji je pogođen

REDAKCIJA
ROMANA I STRIPOVA
VJESNIKA

LASO

EVA

SUPERSTRIP

Tom i Jerry

m

SMILE

MAGAZIN

erotika

Svaki
tjedan

Svaki
14 dana

Svaki
14 dana

Svaki
14 dana

Svakog
13. u mjesecu

Svakog
5. u mjesecu

Izlazi
povremeno

Svaki mjesec

zastao a onda se srušio na pod. Istovremeno je Pedro bio odbačen prema dovratku i pao mrtav na pod, pogođen hicem koji se stopio s Rianovim.

Rian se osvrne i ugleda Rogera Amersta koji je pucao u Pedra.

— Hvala, Rogere — rekao je Rian.

Ortegu su našli živa i vezana na kauču u Robersonovu uredu. Roberson ga je htio iskoristiti da bi ucijenio don Felipea. Darovnica je bila u Robersonovu malom sefu.

Doktor Amherst je još bio zabavljen pregledavanjem mladoga Amontilla, kad su don Felipe, njegov brat, Juanita i Lupe naglo ušli.

Felipe je posve siv u licu gledao vitka mladića u groznici.

Roger Amherst se uspravi i reče:

— Sigurno će ozdraviti, don Felipe. Ali na hacijendu ga možemo odvesti tek za nekoliko dana.

XXXIV

Rian O'Connor nije se vratio u Sherman. Budući da je vrijeme njegove službe gotovo isteklo, nije se htio ponovo natjecati, otkazao je posao prije nego što je odjahao na jug.

Slutnje ga nisu prevarile. Uskoro je spoznao da je u Dolini bikova našao svoje pravo mjesto. Postao je prvi zakoniti predstavnik zakona u Nueva Valenciji. Nakon što je sve bilo sređeno, on i Juanita podigli su svoj vlastiti ranč u Dolini bikova.

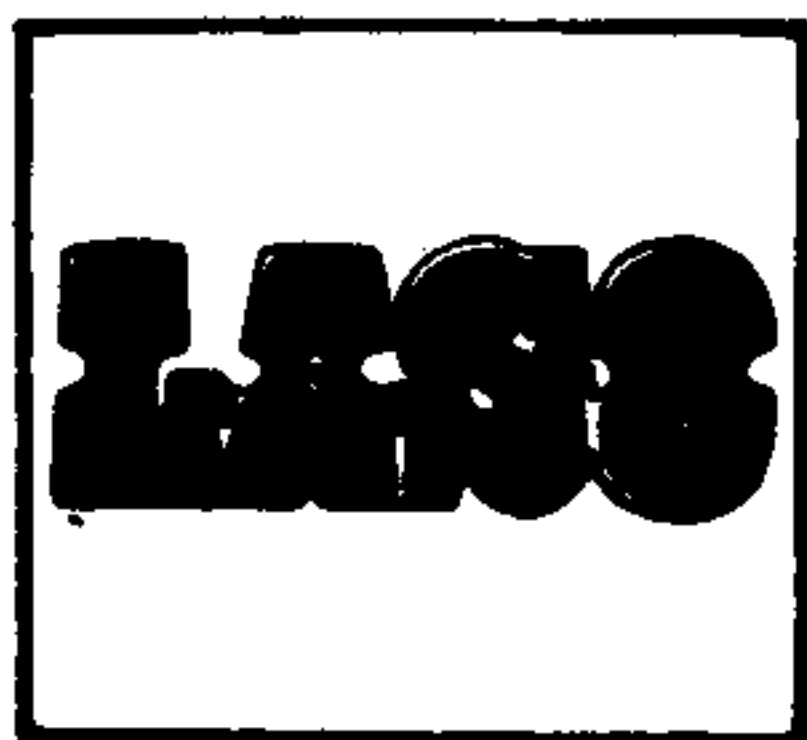
Mač Amontillovih ponovno je našao svoje staro mjesto iznad kamina u biblioteci, kao uspomena na slavu tradiciju koja se sada ugasila. Lupe, kao supruga liječnika, više se nije htjela pokazivati u areni. Osim toga, i stari i mladi izliječeni Amontillo smatrali su da je Lupina borba u areni predstavljala blistavi vrhunac koji ne može biti nadmašen.

KRAJ

U PRIPREMI:

John Gray:

PAKLENSKA VOŽNJA U SACRAMENTO

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 7020 d, a za šest mjeseci 3510 d. U cijenu je uračunat i pretplatnički popust. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa: SOUR »Vjesnik«, Interna banka, Zagreb, broj 30101-833-1216, za »Laso«.

Cijena za inozemstvo: DM 2,00, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,50. Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 36,00, SKR 63,00, ASCH 250,00, FF 74,00, SFRS 36,00, HFL 37,00, US 15,00.

Uplata na devizni račun 30301 – 620 – 16 – 25731 – 3252051 kod Udružene banke Hrvatske, Zagrebačke banke, Zagreb (za »Laso«, izdanje OOUR-a IRI)

Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6.

Zadnja kolor stranica 55.000 d, c/b stranica 40.000 d. Oslobođeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7 1973. od 26. XI 1973. Rukopisi se ne vraćaju.

i ovog ljeta u levi's jeansu!

Novi modeli Levi's jeansu u robnim kućama i prodavaonicama
VARTEKSA, STANDARD KONFEKCIJE I ATEKSA.

Levi's

kvaliteta je uvijek u modi